ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Рўзнома 1928 йил 11 декабрдан чиқа бошлаган

№ 228 (10.224).
1991 йил
26 ноябрь
сешанба
Баҳоси 8 тийин.

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги қонунга мувофиқ Республика Олий Кенгаши раёсатининг қарори билан шу йил 29 декабрга белгиланган Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти умумхалқ сайловини ва Ўзбекистон давлат мустақиллиги тўғрисидаги референдумни ўтказиш Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси зиммасига юкланган. Комиссия таркиби Ўзбекистондаги сиёсий партиялар, касаба уюшмалари, жамоатчилик ва ижодкор зиёлиларнинг намояндалари билан тўлдирилган.

22 ноябрь куни ўртоқ Қ. А. Аҳмедов раислигида Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ва Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг биринчи мажлиси бўлди.

Мажлисда бу катта ижтимоий-сиёсий тадбирларни ўтказиш республика турмушида, унинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ишида, ижтимоий кучларни жипслаштиришда, вазиятни барқарорлаштиришда, халқ фаровонлигини яхшилашда ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди. Сайлов кампанияси даврида, референдумни тайёрлаш ва унинг якунларини чиқаришда қонун талабларига қатъий риоя этиш зарурлиги таъкидланди.

Комиссия Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ва Республиканинг давлат мустақиллиги масаласи юзасидан референдумни ўтказиш асосий тадбирларининг календарь режасини тасдиқлади. Сайлов округлари тузилди ва Республика Президентлигига кўрсатилган номзодларни қўллаб-қувватлаш юзасидан фуқароларнинг имзоларини тўплаш тартиби белгиланди.

Бошқа бир қанча ташкилий масалаларга доир қарорлар қабул қилинди.

* * *

«Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги қонун»нинг 13-моддасига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси таркиби ҳақидаги маълумотни хабар қиламиз:

РАИС

Аҳмедов Қудратилла Аҳмедович — Ўзбекистон Республикаси Давлат нарх комитети раиси

РАИС ЎРИНБОСАРИ

Ефимов Николай Владимирович — «Средазгазавтоматика» заводи токари, Тошкент шаҳри

КОТИБ

Маматазизов Мадаминжон — халқ депутатлари Хўжаобод район Кенгаши раиси, Андижон вилояти

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Абдумавлонов Абдулхай Абдусатторович — Тошкент Давлат техника дорилфунуни аспиранти, Тошкент шаҳар Кенгаши депутати

Адаманов Осмон Куртсеитович — Ўзбекистон Касаба уюшмаси федерацияси Кенгаши раисининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати

Азимов Усмонқул — шоир

Алимжонов Обиджон Жамилович — Шаҳрисабз районидаги XXVII партия съезди жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси, Қашқадарё вилояти

Алқосимова Малоҳатхон Бадалбоевна — Андижон бадиий буюмлар фабрикасининг муҳандис-технологи, Андижон шаҳри

Аҳмедов Шодмон — Гагарин районидаги «Комсомолобод» давлат хўжалиги бригада бошлиғи, Сурхондарё вилояти

Бекжонов Қаллимбек — Қорақалпоғистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг раиси, Нукус шаҳри

Девяткин Владимир Вениаминович — «Лола» хўжалик ҳисобидаги фирмасининг газ-электр пайвандчиси, Тошкент шаҳри.

Жуманиёзов Комил Абдуллаевич — Ўзбекистон ёшлар уюшмаси таъсис комитетининг котиби

Жўраев Тўрашхон — Наманган шойи ишлаб чиқариш комбинатининг бош директори, Наманган шаҳри

Ерсанлов Идрис Тиловқулович — Конимеҳ районидаги «Маданият» давлат хўжалиги директори, Бухоро вилояти

Иванушкина Раиса Николаевна — Қарши тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи, Қарши шаҳри

Йигиталиев Содиқжон — Автомобиль транспорти вазирлиги раҳбар ходимлар ва мутахассислар малакасини ошириш бош илмгоҳининг кафедра мудири

Исаева Галина Георгиевна — Жиззах шаҳар 1-қурилиш материаллари комбинати партия комитетининг котиби

Қодиров Абдурашид Саматович — Ўзбекистон ёшлар уюшмаси Марказий Комитетининг аъзоси, Тошкент шаҳри.

Каримов Шоди — Тошкент Халқ хўжалиги давлат дорилфунунининг профессори, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг депутати

Қаюмов Пўлат — шахсий пенсионер, уруш ва меҳнат фахрийлари республика Кенгашининг аъзоси, Андижон шаҳри

Мавлонова Зулфия Иброҳимовна — Янгиариқ район маиший хизмат ишлаб чиқариш бошқармасининг тикувчи-мотористи, Хоразм вилояти.

Низомова Музаффар — Самарқанд шаҳридаги 5-ўрта мактаб ўқитувчиси

Норқўзиева Дилбар Нуралиевна — Зомин район марказий касалхонаси тўғруқ бўлимининг мудири, Жиззах вилояти

Орипов Абдулла — Ўзбекистон халқ шоири, СССР халқ депутати

Ражапова Раъно Ёдгоровна — Ўзбекистон ижтимоий-сиёсий муаммолар илмгоҳининг шўъба мудири, Тошкент шаҳри

Раҳмонова Мўминахон Ёрматовна — Ленинград районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги аъзоси, Фарғона вилояти.

Рубеко Анатолий Яковлевич — пенсионер, Тошкент шаҳри

Сефершаев Фикрет — Чиноз районидаги Ўзбекистон республикаси 30 йиллиги номли жамоа хўжалиги бригада бошлиғи, Тошкент вилояти

Суюнов Жўлдасбай — Қорақалпоғистон Республикаси вазирлар Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари, Нукус шаҳри

— **Тешабоев** Маматхон — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг ўринбосари

Хўжаев Шабат Хўжаевич — профессор, СССР медицина фанлари академияси вирусология илмгоҳи Ўзбекистон филиалининг директори

Ягмуров Абдукарим Турдиевич — Бухоро «Галаосиё» давлат хўжалигидаги Лобачевский номидаги мактаб директори, Бухоро вилояти

Ёрқулов Мухтор — халқ депутатлари Каттақўрғон район Кенгаши раисининг ўринбосари, Самарқанд вилояти

Комиссия манзилгоҳи: Тошкент, 700008, Намойишлар ҳиёбони, 5. Телефонлар: 39-80-96, 39-43-91, 39-41-91, 39-51-85, 39-51-76.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ САЙЛОВ ОКРУГЛАРИНИ ТУЗИШ ҲАҚИДА

«Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг 9-моддасига ва Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашлари раёсатларининг тақдимномаларига мувофиқ Марказий сайлов комиссияси қарор қилади:

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ва Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш юзасидан қуйидаги сайлов округлари тузилсин:

1. Тошкент шаҳар сайлов округи
(маркази Тошкент шаҳри, Советлар уйи, Пролетар кўчаси, 6).
Тошкент шаҳри чегарасида

2. Тошкент вилоят сайлов округи
(маркази Тошкент шаҳри, Тошкент вилоят ижроия комитети, Хоразм кўчаси, 51).
Тошкент вилояти чегарасида.

3. Андижон сайлов округи
(маркази Андижон шаҳри, халқ депутатлари вилоят Совети, Навоий шоҳ кўчаси, 126).
Андижон вилояти чегарасида.

4. Бухоро сайлов округи.
(маркази Бухоро шаҳри, халқ депутатлари вилоят Совети, Октябрь 40 йиллиги кўчаси, 2).
Бухоро вилояти чегарасида.

5. Жиззах сайлов округи
(маркази Жиззах шаҳри, Советлар уйи, Ленин шоҳ кўчаси).
Жиззах вилояти чегарасида.

6. Қашқадарё сайлов округи
(маркази Қарши шаҳри, вилоят ижроия комитети, К. Маркс шоҳ кўчаси).
Қашқадарё вилояти чегарасида.

7. Наманган сайлов округи
(маркази Наманган шаҳри, Советлар уйи, Дзержинский кўчаси, 52).
Наманган вилояти чегарасида.

8. Самарқанд сайлов округи
(маркази Самарқанд шаҳри, Советлар уйи, Ленин майдони 1).
Самарқанд вилояти чегарасида.

9. Сурхондарё сайлов округи
(маркази Термиз шаҳри, Советлар уйи, Гагарин кўчаси, 34).
Сурхондарё вилояти чегарасида.

10. Сирдарё сайлов округи
(маркази Гулистон шаҳри, Советлар уйи, Ленин майдони).
Сирдарё вилояти чегарасида.

11. Фарғона сайлов округи
(маркази Фарғона шаҳри, Пушкин кўчаси, 15).
Фарғона вилояти чегарасида.

12. Хоразм сайлов округи
(маркази Урганч шаҳри, Советлар уйи, Коммунистик кўчаси 31).
Хоразм вилояти чегарасида.

13. Қорақалпоғистон Республика сайлов округи
(маркази Нукус шаҳри, К. Маркс кўчаси 4).
Қорақалпоғистон Республикаси чегарасида.

Марказий сайлов комиссиясининг раиси
Қ. АҲМЕДОВ.

Марказий сайлов комиссиясининг котиби
М. МАМАТАЗИЗОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ ҚАРОРИ

1991 йил 22 ноябрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТЛИГИГА КЎРСАТИЛАДИГАН НОМЗОДНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЮЗАСИДАН ФУҚАРОЛАР ИМЗОСИНИ ТЎПЛАШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

«Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг 24-моддасига мувофиқ Марказий сайлов комиссияси **қарор қилади:**

1. Бевосита корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг меҳнат жамоалари, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари жамоалари, турар жойлардаги фуқароларнинг ва ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишлари кўрсатадиган Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодни қўллаб-қувватлаш юзасидан фуқароларнинг имзоларини тўплашга доир илова қилинаётган тартиб тасдиқлансин.

2. Белгиланган тартибда рўйхатга олинган ташаббускор гуруҳларнинг имзоларни тўплаши шундай шарт билан амалга оширилиши мумкин, деб белгилаб қўйилсин: имзоларни тўплаш тўғрисидаги якуний баённома Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодни рўйхатга олиш учун зарур бўлган бошқа ҳужжатлар билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясига 1991 йил 3 декабрдан кечикмай тақдим этилиши керак.

Марказий сайлов комиссиясининг раиси
Қ. АҲМЕДОВ.

Марказий сайлов комиссиясининг котиби
М. МАМАТАЗИЗОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТЛИГИГА КЎРСАТИЛАЁТГАН НОМЗОДНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЮЗАСИДАН ФУҚАРОЛАРНИНГ ИМЗОЛАРИНИ ТЎПЛАШ ТАРТИБИ

«Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси қонунининг 24-моддасига мувофиқ корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг меҳнат жамоалари ўрта махсус ва ўрта махсус олий ўқув юртлари жамоалари, турар-жойлардаги фуқароларнинг ва ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишлари кўрсатилаётган номзодни Ўзбекистон Республикасининг сайлов ҳуқуқидан фойдаланадиган камида 60 минг фуқароси қўллаб-қувватлагандагина Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бевосита номзод қилиб кўрсатишлари мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТЛИГИГА НОМЗОД КЎРСАТИШ ЮЗАСИДАН ЙИҒИЛИШЛАР, ТАШАББУСКОР ГУРУҲНИ ТУЗИШ ВА УНИ РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ

Республика Президентлигига номзод кўрсатиш юзасидан йиғилиш ўтказиш ташаббускорлари камида уч кун аввал Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашлари раёсатларини йиғилиш ўтказиладиган жой ва вақт ҳақида хабардор қилишлари шарт.

Республика Президентлигига номзод кўрсатилиши билан бир вақтда очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан камида 10 кишидан иборат таркибда ташаббускор гуруҳ сайланади, гуруҳга имзоларни тўплашни ташкил этиш топширилади.

Йиғилиш баённомаси унинг қатнашчилари рўйхатга олинганлиги, ташаббускор гуруҳ рўйхати маълумотлари билан биргаликда Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши, халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашлари раёсатларига берилади, улар баённома олинган пайтдан бошлаб икки кун ичида ташаббускор гуруҳни рўйхатга олиш ва гуруҳ аъзоларига гувоҳномалар бериш тўғрисида қарор қабул қилади.

Рўйхатга олинган ташаббускор гуруҳлар тўғрисидаги маълумотлар дарҳол Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясига берилади.

ТАШАББУСКОР ГУРУҲНИНГ ИМЗО ТЎПЛАШ ТАРТИБИ

Ташаббускор гуруҳ рўйхатга олингани ҳақидаги қарор нусхасини олган пайтдан бошлаб имзо варақаларида (иловага мувофиқ) имзо тўплашни амалга оширишга ҳақлидир.

Агар белгиланган муддатда фуқароларнинг зарур миқдордаги имзолари тўпланмаган бўлса, имзо тўплаш тўхтатилади.

Имзо тўплаш тугаганидан сўнг ташаббускор гуруҳ қуйидагилар қайд этилган якунловчи баённомани тузади:

— гуруҳ рўйхатга олинган сана;

— имзо тўплаш тугаган сана;

— тўпланган имзолар миқдори.

Баённома ташаббускор гуруҳ рўйхатга олинган халқ депутатлари Кенгаши раёсати томонидан тасдиқланади ва округ сайлов комиссияси текширганидан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясига юборилади.

Соҳта имзолар ёки бир кишининг ўзи турли имзо варақаларида имзо қўйгани аниқланганида ҳақиқий бўлмаган мазкур барча имзолар бекор қилинади.

Бундай фактлар юзасидан материаллар прокуратура органларига топширилиши мумкин.

Имзо варақалари сақлаш учун ташаббускор гуруҳни рўйхатга олган халқ депутатлари Кенгаш раёсатига топширилади.

(Давоми тўртинчи бетда).

Ўзбекистон Республикасининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИ ТЎҒРИСИДА

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини Ўзбекистон Республикаси фуқаролари умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан амалга оширадилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти қилиб ёши 35 дан кам бўлмаган ва 65 дан ортиқ бўлмаган, ушбу Қонунга мувофиқ сайланиш ҳуқуқига эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқаросигина сайланиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти 5 йил муддатга сайланади.

Бир фуқаронинг ўзи кетма-кет икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикасининг Президенти бўлиши мумкин эмас. Ўзбекистон Республикасининг Президенти халқ депутати бўлиши мумкин эмас.

2-модда. **Фуқароларнинг сайлов ҳуқуқи**

Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқаролари Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашиш ҳуқуқига эга.

Ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий аҳволига, ирқий ёки миллий мансублигига, жинси, маълумоти, тили, динга муносабатига, машғулот тури ва хусусиятига қараб Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг сайлов ҳуқуқини бирон-бир тарзда бевосита ёки билвосита чеклаш тақиқланади.

Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган руҳий бемор фуқаролар ва суднинг ҳукмига мувофиқ озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар ёки жиноят-процессуал қонунларда белгиланган тартибда олдини олиш чораси — ҳибсда сақлаш чораси қўлланилган шахслар сайловда қатнашмайдилар.

3-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказиш принциплари**

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш бўйича сайловолди кампаниясида ва овоз беришда ихтиёрий равишда қатнашадилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўйича овоз бериш яширин бўлиб, фуқаролар томонидан бевосита амалга оширилади. Фуқароларнинг хоҳиш-иродаларини билдиришлари устидан назорат этилишига йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон Республикасининг ҳар бир фуқароси битта овозга эга.

4-модда. **Сайлов комиссияларининг сайловни ўтказиши**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказишни қонунда белгиланган тартибда рўйхатдан ўтган сиёсий партияларнинг, жамоат бирлашмаларининг вакилларидан, меҳнат жамоалари ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ҳамда хизматчиларининг талабалар билан биргаликда ўтказиладиган йиғилишларининг вакилларидан, шунингдек турар жойлардаги сайловчилар, ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчилар намояндаларидан ташкил этиладиган сайлов комиссиялари таъминлайди.

5-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик ва уни ўтказишда ошкоралик**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ташкил этиш ва уни ўтказишда қатнашаётган сиёсий партиялар, давлат ва жамоат идоралари ўз фаолиятларини очиқ ва ошкора олиб борадилар.

Сиёсий партияларга, касаба уюшмаларига, бошқа жамоат бирлашмалари ва оммавий ҳаракатларга, меҳнат жамоалари ва фуқароларга Ўзбекистон Республикаси Президентлигига ҳар қандай номзодни ёқлаб ёки унга қарши ташвиқот юргизиш ҳуқуқи кафолатланади. Бунда Президентликка номзоднинг шани ва қадр-қимматини ерга урадиган, ёлғонлиги аниқ бўлган маълумотларни ёзма ёки оғзаки тарзда тарқатишга йўл қўйилмайди.

Овоз бериш куни ташвиқот олиб бориш тақиқланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик ва уни ўтказиш бўйича тегишли идораларнинг ҳамма қарорлари қабул этилган вақтдан бошлаб етти кун мобайнида эълон қилиниши, радио ва телевидение орқали ўқиб эшиттирилиши керак.

Сайлов комиссиялари аҳолини ўз таркиблари тўғрисида, сайлов участкалари қаерга жойлашган ва қачон ишлаши ҳақида ҳамда сайловчиларнинг рўйхатидан ўз вақтида хабардор этади.

Сайлов комиссияларининг мажлисларида, сайлов участкаларида овоз бериш вақтида, овозларни ҳисоблаб чиқиш, шунингдек овоз бериш натижаларини аниқлаш чоғида халқ депутатлари, Қонунда белгиланган тартибда рўйхатга олинган сиёсий партиялар, касаба ва бошқа хил жамоат бирлашмаларининг, оммавий ҳаракатларнинг, шунингдек меҳнат жамоаларининг, турар жойлардаги фуқаролар йиғилишларининг, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари ҳозир бўлишга ҳақлидирлар. Вакиллар уларни юборган ташкилотлар йиғилиши баёнидан тасдиқланган кўчирма ёки уларнинг ваколатларини тасдиқловчи бошқа ҳужжатга эга бўлишлари лозим. Сайлов комиссияларини айтиб ўтилган вакиллар ҳозир бўлиши кўзда тутилаётгани тўғрисида олдиндан хабардор этиб қўйиш талаб қилинмайди. Сайлов комиссияларининг фаолиятига аралашишга йўл қўйилмайди.

6-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишнинг моддий таъминоти**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ харажатлар Ўзбекистон Республикасининг давлат маблағлари ҳисобидан қопланади. Ўзбекистон Республикаси корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг, жамоат бирлашмалари ва айрим фуқароларнинг ана шу мақсад учун ихтиёрий равишда берган маблағларини Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси қабул қилиб олади ва Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар ўртасида уларни сайлов кампаниясига тенг миқдорда тақсимлаш учун республика бюджетига топширади.

Давлат идоралари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ҳамда уларнинг бирлашмалари сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш учун зарур бино ва ускуналарни сайлов комиссиялари ихтиёрига бепул бериб қўядилар. Сайлов комиссиялари иш олиб бориши учун давлат ихтиёрида бўлмаган корхоналар ва ташкилотларнинг бинолари ва ускуналари ижарага олинганида ижара ҳақи республика бюджети маблағлари ҳисобидан тўланади.

Номзодлар кўрсатиш ҳамда уларнинг сайловолди ташвиқот кампаниясини ўтказиш билан боғлиқ сарф-харажатлар республика бюджети маблағлари ҳисобидан қопланади.

Ажнабий ташкилотлар ва хусусий шахсларнинг, шунингдек бошқа республикалар ва улар фуқароларининг Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар олиб бораётган сайлов кампаниясини пул билан таъминлаш ва бошқа йўсинда моддий мадад беришда бирон-бир тарзда бевосита ёки билвосита иштирок этиши тақиқланади.

7-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик**

Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш ва Президентликка сайланиш ҳуқуқини эркин равишда амалга оширишига, сайловолди ташвиқоти олиб боришга зўрлик, алдов, таҳдид этиш ва бошқа йўсинда тўсқинлик қилган шахслар, шунингдек сайлов ҳужжатларини сохталаштирган, овозларни атайин нотўғри ҳисоблаган, овоз бериш яширинлигини бузган ёки ушбу Қонун бошқа йўсинда бузилишига йўл қўйган сайлов комиссияларининг аъзолари, давлат ва жамоат идораларининг мансабдор шахслари Қонунда белгилаб қўйилган йўсинда жавобгар бўладилар. Номзодларнинг шаъни ва қадр-қимматига доғ тушириладиган сохта маълумотларни эълон қилган ёки бошқа йўсинда тарқатган, сайлов комиссиялари аъзоларига нисбатан ҳақоратомуз муносабатга йўл қўйган шахслар ҳам жавобгарликка тортиладилар.

II БОБ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИНИ ТАЙИНЛАШ ТАРТИБИ ВА САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИНИ ТУЗИШ

8-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини тайинлаш**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши ёки унинг Раёсати сайловдан камида 40 кун олдин тайинлайди. Сайлов ўтказиладиган кун тўғрисидаги хабар матбуотда эълон қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ташкил этиш ва таъминлашга доир қарорни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати қабул қилади.

9-модда. **Сайлов округлари тузиш**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўйича сайлов округларини Марказий сайлов комиссияси вилоятлар, Тошкент шаҳри ва Қорақалпоғистон Республикаси чегаралари доирасида тузади.

Сайлов округларининг чегаралари, сайловчиларнинг сони ҳамда округ сайлов комиссияси қаерда жойлашгани кўрсатилган сайлов округларининг рўйхатларини Марказий сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тайинланганидан кейин кечи билан 10 кун ўтгач эълон қилади.

10-модда. **Сайлов участкалари тузиш**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови чоғида овоз беришни ўтказиш ва овозларни ҳисоблаб чиқиш учун ноҳиялар, шаҳарлар, шаҳарлардаги ноҳиялар ҳудуди сайлов участкаларига бўлинади. Сайлов участкалари шунингдек ҳарбий қисмларда ҳам тузилади.

Санаторийларда ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий ишлайдиган даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин ноҳиялардаги фуқаролар яшаб турган жойларда сайлов участкалари ташкил этилиши мумкин.

11-модда. **Сайлов участкалари ташкил этиш тартиби ва нормаси**

Сайлов участкаларини халқ депутатлари район, шаҳар (районга бўйсунадиган шаҳарлардан ташқари), шаҳарлардаги район советлари ёки уларнинг раёсатлари ҳар бир участкага, қоида тариқасида, 20—3000 сайловчи нормасида ташкил этади. Ҳарбий қисмларда сайлов участкаларини халқ депутатлари маҳаллий советлари ёки уларнинг раёсатлари қисмлар ва қўшин бирлашмалари командирларининг тақдимига кўра ташкил этадилар.

Сайлов участкалари сайлов белгиланганидан кейин ўн бешинчи кундан кечиктирмай ташкил этилади. Ҳарбий қисмларда, шунингдек олис ва бориш қийин жойларда сайлов участкалари худди шу муддатда ташкил этилади, истисно тариқасида сайловга камида беш кун қолганда ташкил этилади.

Тегишли халқ депутатлари Совети ёки унинг раёсати ҳар бир сайлов участкасига овоз беришни ташкил этиш учун бино ажратади.

Тегишли халқ депутатлари маҳаллий Совети ёки унинг раёсати ҳар бир сайлов участкасининг чегараси тўғрисида участка сайлов комиссияси ва овоз бериш учун ажратилган бино қаерда жойлашганлигини кўрсатиб сайловчиларни хабардор этишни йўлга қўяди.

12-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи сайлов комиссиялари**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ташкил этиш ва уни ўтказиш учун:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси;

2. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссиялари;

3. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи участка сайлов комиссиялари тузилади.

13-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясини тузиш**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси раис, раис ўринбосари, котиб ва камида 16 аъзодан иборат таркибда тузилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати Марказий сайлов комиссиясининг раиси ва аъзоларини Қонун билан белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган республика сиёсий партияларининг, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерациясининг раҳбарлари фикрини ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Советларининг ёки улар раёсатларининг таклифларини ҳисобга олган ҳолда сайлов куни тайинланганидан кейин уч кун мобайнида тасдиқлайди. Марказий сайлов комиссияси таркибига Қорақалпоғистон Республикасидан камида иккита ҳамда вилоятлар ва Тошкент

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИСАЙЛОВИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

шаҳридан биттадан вакил киритилмоғи лозим.

Марказий сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикасининг расмий матбуот органларида ўзининг таркиби ҳақидаги маълумотларни, комиссиянинг адреси ва телефон номерларини ташкил топган куннинг эртасигаёқ эълон қилади.

Комиссия раисининг ўринбосари ва котиби комиссиянинг биринчи мажлисида сайланади. Раис, раис ўринбосари, котиб ва комиссия аъзоларини уларнинг ўз аризаларига ёки Марказий сайлов комиссиясининг тақдимномасига кўра Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раёсати бошқа ишлардан озод этиб қўйиши мумкин.

Комиссия таркибига янги вакил ушбу Қонунда белгилаб қўйилган тартибда тасдиқланади.

Марказий сайлов комиссиясининг ваколат муддати Ўзбекистон Республикаси Президентининг галдаги сайлови белгиланган куни тугайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ёки унинг раёсати Президент сайлови ўтказишни Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясига топширишга ҳақлидир.

14-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг ваколатлари**

Марказий сайлов комиссиясининг мажлислари комиссиянинг мажлис бўладиган кундаги мавжуд таркибининг камида учдан икки қисми ҳозир бўлса, ваколатли ҳисобланади.

Марказий сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказишни ташкил этар экан:

1) республиканинг бутун ҳудудида ушбу Қонун ижроси устидан назоратни амалга оширади ва унинг бир хилда қўлланилишини таъминлайди; зарур ҳолларда ушбу Қонунни шарҳлаш тўғрисидаги тақдимнома билан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатига киради;

2) сайлов комиссиялари фаолиятини йўлга солиб туради; Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг қарорлари ушбу Қонунга зид бўлган тақдирда бу қарорларни бекор қилади; сайлов комиссияларининг қарорлари ушбу Қонунга зид бўлган тақдирда бу қарорларни бекор қилади; сайлов комиссиялари таркибига ўзгартишлар киритиш тартибини белгилаб беради;

3) сайлов округлари тузади; уларга ном ва тартиб рақами беради;

4) Ўзбекистон Республикаси чегараларидан ташқарида ташкил этилувчи сайлов участкаларини сайлов округига бириктириш масалаларини ҳал этади;

5) Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларнинг сайлов кампаниясида қатнашуви учун тенг шароитларни таъминлайди;

6) оммавий ахборот воситаларининг сайлов кампаниясида қатнашуви ва улардан ушбу Қонунга мувофиқ фойдаланиш тартибини белгилаб беради;

7) пул маблағларини сайлов комиссиялари бўйича тақсимлайди; сайлов комиссияларини бино, транспорт, алоқа билан таъминлаш ишини назорат қилади ва сайловнинг моддий-техника таъминотига доир бошқа масалаларни қараб чиқади;

8) Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўйича сайлов бюллетенларининг ва варақаларининг, сайловчилар рўйхатининг, сайловолди йиғилишлари ҳамда сайлов комиссиялари мажлислари баёнларининг, сайловга оид бошқа ҳужжатларнинг кўринишларини, сайлов қутилари ва сайлов комиссиялари муҳрларининг намуналарини, сайлов ҳужжатларини сақлаш тартибини белгилаб беради;

9) сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан сиёсий партиялар, Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат комитетлари ва идораларининг, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг, бошқа давлат ва жамоат идораларининг ахборотини тинглайди;

10) Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларни рўйхатга олади, умуман республика бўйича сайлов якунларини чиқаради, сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотларни матбуотда эълон қилади;

11) сайлов комиссияларининг қарорлари ва иши устидан ариза ҳамда шикоятларни қараб чиқади ва улар юзасидан усил-кесил қарорлар чиқаради;

12) Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги қонун жиноий жавобгарликка тортиладиган тарзда бузилганлиги ҳақидаги материалларни прокуратура идораларига оширади;

13) Ушбу Қонун ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонунларига мувофиқ ўзга ваколатларни амалга оширади.

15-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссияларини тузиш**

Округ сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси томонидан Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати, халқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Советлари ёки уларнинг раёсатлари ҳамда Қонунда белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган жамоат бирлашмаларининг тақдимномасига биноан сайлов белгиланганидан кейин узоғи билан ўн бешинчи куни комиссия раиси, комиссия раисининг ўринбосари, комиссия котиби ва 6-10 нафар комиссия аъзоси таркибида сайланади.

16-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг ваколатлари**

Округ сайлов комиссияси:

1) бутун округ ҳудудида ушбу Қонуннинг бажарилишини назорат қилади ва унинг бир хилда татбиқ этилишини таъминлайди;

2) участка сайлов комиссияларининг фаолиятини йўналтириб туради;

3) Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларнинг сайлов кампаниясида қатнашишлари учун тенг шарт-шароитларни таъминлайди;

4) сайловга тайёргарлик ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан сайлов округи ҳудудида жойлашган сиёсий партиялар вакилларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг ахборотларини тинглайди;

5) сайловчиларнинг рўйхати тузилишини ва уларнинг ҳамма танишиши учун тақдим этилишини кузатиб туради;

6) пул маблағларини участка сайлов комиссиялари бўйича тақсимлайди, сайлов комиссиялари бинолар, транспорт ва алоқа воситалари билан таъминланишини назорат қилади ҳамда сайловларни моддий-техника жиҳатидан таъминлашга доир бошқа масалаларни қараб чиқади;

7) округ бўйича сайлов якунларини чиқаради ва маълумотларни Марказий сайлов комиссиясига тақдим этади;

8) участка сайлов комиссияларининг қарорлари ва хатти-ҳаракатлари устидан тушган ариза ва шикоятларни муҳокама қилиб, улар юзасидан қарор чиқаради;

9) ушбу Қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

17-модда. **Участка сайлов комиссияларини тузиш**

Участка сайлов комиссияси сайловдан камида 30 кун олдин 5—19 аъзодан, шу жумладан, комиссия раиси, комиссия раисининг ўринбосари ва комиссия котибидан иборат таркибда ташкил этилади.

Зарур ҳолларда участка сайлов комиссиясининг таркиби кўпайтирилиши ёки камайтирилиши мумкин.

Участка сайлов комиссияларига вакиллар рўйхатдан ўтказилган сиёсий ташкилотлар ва жамоат ташкилотларининг район, шаҳар идоралари, меҳнат жамоалари ёки уларнинг кенгашлари томонидан, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари жамоаларининг студентлар билан биргаликдаги йиғилишларида, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишларида кўрсатилади.

Участка сайлов комиссиялари халқ депутатлари район, шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлардан ташқари), шаҳарлардаги район советлари томонидан тасдиқланади.

18-модда. **Участка сайлов комиссиясининг ваколатлари**

Участка сайлов комиссияси:

1) участка бўйича сайловчиларнинг рўйхатини тузади;

2) сайловчиларни сайловчилар рўйхати билан таништиради, рўйхатдаги ноаниқликлар ҳақидаги аризаларни қабул қилади ва кўриб чиқади ҳамда тегишли ўзгартишлар киритиш масаласини ҳал қилади;

3) сайлов куни ўз яшаш жойида бўлиш ва овоз беришда қатнашиш имконияти бўлмаган сайловчилардан сайлов конвертларини қабул қилади;

4) сайлов ўтказиладиган кун ва овоз бериладиган жой ҳақида аҳолини хабардор қилади;

5) овоз бериладиган бинолар ва сайлов қутилари тайёрлаб қўйилишини таъминлайди;

6) сайлов куни сайлов участкасида овоз берилишини ташкил этади;

7) сайлов участкасида берилган овозларни ҳисоблаб чиқади;

8) сайловга тайёргарлик кўриш ва овоз беришни уюштириш масалаларига доир ариза ва шикоятларни кўриб чиқиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилади;

9) ушбу Қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

19-модда. **Сайлов комиссияларининг ишини ташкил этиш**

Сайлов комиссиясининг мажлисларида комиссия таркибининг камида учдан икки қисми иштирок этган тақдирда улар қонуний ҳисобланади. Комиссиянинг қарорлари очиқ овоз бериш орқали ҳозир бўлганларнинг кўпчилик овози билан қабул этилади. Комиссия қарорига қўшилмаган комиссия аъзолари ўзларининг алоҳида фикрларини айтишга ҳақлидирлар, бу фикрлар ёзма тарзда мажлис баёнига илова қилинади.

Сайлов комиссияларининг ўз ваколатлари доирасида қабул этган қарорлари барча давлат ва жамоат идоралари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ижро этиши учун мажбурийдир.

Сайлов комиссиясининг қарори ва ишидан норози бўлиб юқори сайлов комиссиясига, ушбу Қонунда кўзда тутилган ҳолларда эса судга ариза бериш мумкин.

Сайлов комиссиясининг аъзоси комиссиянинг қарорига мувофиқ сайлов ўтказишга ажратилган маблағ ҳисобидан ўртача иш ҳақи сақлаб қолинган ҳолда сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод этилиши мумкин.

Округ ва участка сайлов комиссиялари ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловининг якунлари чиқарилганидан сўнг тўхтатади.

20-модда. **Сайлов комиссияларининг ўз ваколатларини амалга оширишларида кўмаклашиш**

Давлат ва жамоат идоралари, сиёсий партиялар идоралари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар сайлов комиссияларининг ўз ваколатларини амалга оширишларига кўмаклашишга, уларнинг иши учун зарур маълумот ва материалларни тақдим этишга мажбурдирлар.

Сайлов комиссияси сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан давлат ва жамоат идораларига, сиёсий партияларнинг идораларига, корхоналар, муассасалар, ташкилотларга, мансабдор шахсларга мурожаат этиш ҳуқуқига эгадир, улар эса ўртага қўйилган масалани кўриб чиқиб, уч кунлик муддатдан кечиктирмай сайлов комиссиясига жавоб қайтаришга мажбурдирлар.

21-модда. **Фуқароларни сайловчилар рўйхатига киритиш тартиби**

Сайлов кунига қадар ёки сайлов куни 18 ёшга тўлган, рўйхат тузилаётган вақтда муайян сайлов участкаси ҳудудида доимий истиқомат қилган Ўзбекистон Республикасининг барча фуқаролари сайловчилар рўйхатига киритиладилар.

Сайловчи бошқа сайлов участкасида сайловчилар рўйхатига киритилиши мумкин эмас.

22-модда. **Сайловчиларнинг рўйхати ва уни тузиш тартиби**

Сайловчилар рўйхатини ҳар бир сайлов участкасида участка сайлов комиссияси тузади ҳамда унинг раиси ва котиби имзолайди. Участка сайлов комиссияси жамоатчилик вакилларини рўйхат тузиш ишида қатнашишга жалб этиши мумкин.

Халқ депутатлари советлари сайловчилар ҳисобга олинишини таъминлайдилар ва участка сайлов комиссияларига тегишли ҳудудда яшайдиган сайловчилар тўғрисида сайловчиларнинг рўйхатини тузиш учун зарур маълумотларни берадилар.

Ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчи-сайловчиларнинг, шунингдек ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлар жойлашган районларда яшовчи оила аъзолари ва бошқа сайловчиларнинг рўйхати ҳарбий қисмларнинг командирлари тақдим этадиган маълумотлар асосида тузилади. Ҳарбий қисмлардан ташқарида яшовчи ҳарбий хизматчилар истиқомат жойидаги сайловчиларнинг рўйхатига умумий асосларда киритилади.

Санаторий ва дам олиш уйларида, касалхоналарда ва бошқа доимий ишлайдиган даволаш муассасаларида тузилган сайлов участкалари бўйича сайловчиларнинг рўйхати мазкур муассасаларнинг раҳбарлари томонидан тақдим этиладиган маълумотлар асосида тузилади.

Сайловчилар рўйхатида сайловчиларнинг фамилиялари овоз беришни уюштириш учун қулай тартибда кўрсатилади.

23-модда. **Фуқароларни сайловчилар рўйхатлари билан таништириш ва сайловчилар рўйхатидаги ноаниқликлар хусусида шикоят қилиш ҳуқуқи**

Сайловчиларнинг рўйхатлари сайловдан ўн беш кун олдин, санаторий ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий ишлайдиган даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган жойларда тузилган сайлов участкаларида эса сайловдан икки кун олдин ҳамманинг танишиб чиқиши учун тақдим этилади. Участка сайлов комиссияси рўйхат билан қаерда ва қачон танишиш мумкинлиги ҳақида сайловчиларга хабар беради.

Фуқароларга участка сайлов комиссиясининг биносида сайловчилар рўйхати билан танишиш ва унинг тўғри тузилганлигини текшириш имкони таъминланади.

Ҳар бир фуқарога рўйхатга киритилмаганлик, нотўғри киритилганлик ёки рўйхатдан чиқарилганлик юзасидан, шунингдек рўйхатда сайловчи тўғрисидаги маълумотларни кўрсатишда ноаниқликка йўл қўйилганлик хусусида шикоят қилиш ҳуқуқи берилади. Бу масалага доир ариза участка сайлов комиссияси томонидан кўриб чиқилади, аризани участка сайлов комиссияси кечи билан икки кунлик муддат ичида, сайлов арафасида ва сайлов куни эса дарҳол кўриб чиқиб, рўйхатга зарур тузатишлар киритиши ёки аризачига унинг талаби инобатга олинмаганлиги тўғрисидаги далил-исботли қарорнинг бир нусхасини бериши шарт. Комиссия қарори устидан район (шаҳар) халқ судига сайловдан кечи билан уч кун олдин шикоят қилиниши мумкин, район (шаҳар) халқ суди шикоятни икки кунлик муддат ичида кўриб чиқишга мажбур. Район (шаҳар) халқ судининг қарори қатъийдир. Участка сайлов комиссияси суднинг қарорига мувофиқ сайловчиларнинг рўйхатига дарҳол тузатиш киритади.

III боб. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТЛИГИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИШ, УЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ВА САЙЛОВ БЮЛЛЕТЕНЛАРИ

24-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар кўрсатиш**

Ўзбекистон Республикасининг Президентлигига номзодлар белгиланган тартибда рўйхатга олинган республика сиёсий партиялари, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси томонидан ўз уставлари (низомлари) ҳамда Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ уларнинг съездларида, конференцияларида ёҳуд уларнинг республика миқёсидаги раҳбар идоралари пленумларида кенгашларида кўрсатилади.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг меҳнат жамоалари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг жамоалари, фуқароларнинг турар жойлардаги ва ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги мажлислари, башарти, Ўзбекистон Республикасининг сайлов ҳуқуқидан фойдаланувчи камида 60 минг фуқароси кўрсатилаётган номзодни қўллаб-қувватлаган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бевосита номзод кўрсатишлари мумкин. Кўрсатилаётган номзодни қўллаб-қувватлаш бўйича фуқароларнинг имзосини тўплаш Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси белгилаган тартибда ўтказилади. Марказий сайлов комиссиясининг фуқаролар имзоларини тўплаш тартибига доир қарори кўпи билан Президент сайлови тайинланганининг учинчи куни қабул қилинади.

Ҳар бир сиёсий партия, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси, меҳнат жамоаси, шунингдек фуқароларнинг турар жойлардаги ёки ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги мажлислари Ўзбекистон Республикаси Президентлигига фақатгина битта номзод кўрсатишлари мумкин. Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод кўрсатиш ушбу қоида бузилган ҳолда ўтказилса, ҳақиқий эмас, деб топилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар кўрсатиш сайловга 25 кун қолгунга қадар амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентлиги лавозимига номзод кўрсатиш тўғрисидаги қарор қабул қилинганидан сўнг уч кундан кечиктирмай Марказий сайлов комиссиясига жўнатилади. Қабул қилинган қарор хусусида номзодга икки кунлик муддатдан кечиктирмай хабар қилинади.

25-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар ва уларнинг ишончли вакилларини рўйхатга олиш**

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига кўрсатилган номзодлар ва уларнинг ишончли вакилларини рўйхатга олиш Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси томонидан номзод кўрсатилганлиги тўғрисидаги ҳужжатлар ва номзоднинг сайланиш учун ўз номзоди қўйилишига ёзма розилиги келиб тушган кундан бошлаб уч кун ичида амалга оширилади, бироқ рўйхатга олиш сайловга 22 кун қолгунга қадар амалга оширилиши керак.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларни рўйхатга олиш тўғрисидаги қарор:

1. сиёсий партия, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси мажлисининг (съезди, конференцияси, пленуми, кенгашининг) меҳнат жамоаси мажлисининг ҳарбий қисмлар ҳарбий хизматчилари мажлисининг ушбу қонун талабларига мувофиқ расмийлаштирилган ёзма баёнлари;

2. ушбу Қонунга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодни қўллаб-қувватлаган фуқароларнинг имзоларини тўплаш натижалари тўғрисидаги халқ депутатлари тегишли маҳаллий советлари раҳбарлари томонидан тасдиқланган протоколлар (Марказий сайлов комиссияси танлаб текшириб кўриш натижасига асосланиб бу протоколларни тасдиқлайди);

3. Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг таржимаи ҳолига доир маълумотлар;

4. Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг ўз номзоди овозга қўйилишига розилик берганлиги тўғрисидаги аризасидан иборат ҳужжатлар мавжуд бўлган тақдирдагина қабул қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод, шунингдек номзодларнинг ишончли вакиллари Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи сайлов комиссияларининг бирортасига ҳам аъзо бўлишлари мумкин эмас. Башарти, сайлов комиссияларидан бирининг аъзоси Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод қилиб ёхуд номзоднинг ишончли вакили этиб кўрсатилган бўлса, у номзод ёки ишончли вакил сифатида рўйхатга олинган вақтдан бошлаб комиссия аъзоси вазифасидан озод қилинган ҳисобланади.

Марказий сайлов комиссияси рўйхатга олинганидан кейин икки кун ичида Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларга тегишли гувоҳномалар беради.

Марказий сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодни рўйхатга олишни рад этса, ана шу номзодни кўрсатган сиёсий партиялар, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси ва жамоалар рад этиш устидан Ўзбекистон Республикаси Олий Судига шикоят қилишлари мумкин, Олий Суд шикоятни бир ҳафталик муддат ичида қараб чиқади. Ўзбекистон Республикаси Олий Судининг қарори қатъий ҳисобланади.

26-модда. **Номзод кўрсатиш тўғрисидаги қарорни бекор қилиш, Номзоднинг ўз номзодини қайтариб олиши.**

Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига кўрсатган сиёсий партиялар, Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси ва меҳнат жамоалари номзод кўрсатиш тўғрисидаги ўз қарорларини сайловга қадар исталган вақтда бекор қилиш ҳуқуқига эгалар. Бу масалага доир қарор номзод кўрсатиш учун мўлжалланган тартибда қабул қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига номзод сайловга қадар исталган вақтда Марказий сайлов комиссиясига ариза билан мурожаат қилиш орқали ўз номзодини қайтариб олиши мумкин.

27-модда. **Сайлов бюллетени**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўйича сайлов бюллетенининг шакли ва матнини Марказий сайлов комиссияси тасдиқлайди.

Сайлов бюллетенига Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар алфавит тартибида фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган йили, эгаллаб турган лавозими (машғулот тури) ва иш жойи кўрсатилган ҳолда киритилади.

Сайлов бюллетени давлат тилида ва миллатлараро муомала тилида Марказий сайлов комиссияси белгиланган тартибда ҳамда унинг назорати остида нашр этилади.

IV боб. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТЛИГИГА НОМЗОДЛАР ВА УЛАРНИНГ ИШОНЧЛИ ВАКИЛЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ КАФОЛАТЛАРИ

28-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар фаолиятининг кафолатлари**

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар рўйхатга олинган вақтдан бошлаб тенг асосларда сайловолди кампаниясида қатнашадилар, Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги оммавий ахборот воситалари, шу жумладан радио ва телевидение имкониятларидан фойдаланишда тенг ҳуқуқларга эга бўладилар. Шу билан бирга ушбу ҳуқуқда давлат ва ижтимоий тузумнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясида мустаҳкамлаб қўйилган асосларига қарши, урушни тарғиб этиш, миллий адоватга ва фуқароларнинг Конституцияда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқларини камситишга даъват этиш учун фойдаланишга йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олинганларнинг ҳаммасига сайлов кампаниясида моддий-техника ва молиявий таъминот юзасидан тенг имкониятлар берилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод сифатида рўйхатга олинганлар сайловолди кампаниясини ўтказиш вақтида сайлов ўтказиш учун ажратиладиган маблағлар ҳисобидан иш жойидаги ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ўз ишлаб чиқариш ёхуд хизмат вазифаларини бажаришдан озод бўлиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар Ўзбекистон Республикасининг ҳудуди доирасида шаҳар пассажир транспортининг (такси бундан мустасно) барча турларида ва шаҳарлараро транспортда бепул юриш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши раёсатининг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, ҳибсга олиниши, ушланиши ёки суд тартибида маъмурий жавобгарликка тортилиши мумкин эмас.

Президентлигига номзодни мажбурий суратда келтириш, ушлаб туриш, шунингдек шахсий буюмларини, юкини, транспортини, турар жой ва хизмат биноларини кўздан кечиришга йўл қўйилмайди.

29-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг ишончли вакиллари**

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод 15 нафарга қадар ишончли вакилларга эга бўлишга ҳақлидир. Ишончли вакиллар номзодга сайлов кампаниясини ўтказишда ёрдам берадилар, уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти этиб сайлаш учун тарғибот олиб борадилар. Давлат ва жамоат ташкилотлари, сайлов комиссиялари билан бўладиган муносабатларда номзоднинг манфаатини ҳимоя қиладилар. Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг тақдимномасига кўра ишончли вакилларни Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси рўйхатга олади. Марказий сайлов комиссияси уларга тегишли гувоҳномалар беради.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг ишончли вакиллари Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлигига номзодларнинг ишончли вакиллари учун белгиланган ҳуқуқлардан фойдаланадилар.

V боб. ОВОЗ БЕРИШ ВА САЙЛОВ ЯКУНЛАРИНИ ЧИҚАРИШ ТАРТИБИ

30-модда. **Овоз бериш вақти ва жойи**

Овоз бериш сайлов куни маҳаллий вақт билан соат 7 дан 20 гача ўтказилади. Овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида участка сайлов комиссияси сайловчиларни сайловдан камида беш кун олдин хабардор қилади. Ҳарбий қисмларда, олис ва бориш қийин бўлган ноҳиялардаги фуқаролар турар жойларида, шунингдек санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ҳамда бошқа доимий ишлайдиган даволаш муассасаларида ташкил этилган сайлов участкаларида участка сайлов комиссияси, агар рўйхатга киритилган ҳамма сайловчилар овоз бериб бўлган бўлса, исталган вақтда овоз бериш тугалланганлигини эълон қилиши мумкин.

31-модда. **Овоз беришни ташкил этиш**

Овоз бериш махсус ажратилган биноларда ўтказилади, уларда яширин овоз бериш учун етарли миқдорда кабиналар ёки хоналар жиҳозланиши, сайлов бюллетенлари бериш учун жойлар ажратилиши ҳамда сайлов қутилари ўрнатилиши керак. Сайлов қутилари овоз берувчилар улар ёнига албатта яширин овоз бериш кабиналари ёки хоналари орқали ўтиб келадиган қилиб жойлаштирилади.

Овоз беришни ташкил этиш, сайловчилар ўз хоҳиш-истакларини яширин билдиришларини таъминлаш, биноларни жиҳозлаш ва уларда зарур тартибни сақлаб туриш учун участка сайлов комиссияси жавобгардир.

Сайлов куни овоз бериш бошланишидан олдин участка сайлов комиссиясининг раиси комиссиянинг барча аъзолари иштирокида сайлов қутиларини текширади, пломбалайди ёки муҳрлайди.

Ҳар бир сайловчи шахсан овоз беради, бошқа кишилар учун овоз беришга йўл қўйилмайди. Сайлов бюллетенларини тегишли сайлов комиссияси сайлов участкаси сайловчиларининг рўйхати асосида паспорт ёки бошқа гувоҳнома кўрсатилгач беради. Ҳар бир сайловчи сайлов бюллетени олгани ҳақида сайловчилар рўйхатидаги ўз фамилияси рўпарасига имзо чекади.

Сайлов куни истиқомат жойида бўлиш имконига эга бўлмаган сайловчи ўз истиқомат жойидаги участка сайлов комиссиясидан сайлов варақаларини талаб қилиб олиши, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар хусусидаги қарорга келишим ҳамда тўлдирилган сайлов варақаларини конвертга яширган ҳолда участка комиссиясига қолдириши мумкин. Сайловчи сайлов варақасини олганлиги ҳақида сайловчилар рўйхатида имзо чекади. Сайлов варақасининг нусхасини Марказий сайлов комиссияси белгилайди.

Айрим сайловчилар соғлиғи ёмонлиги туфайли ёки бошқа сабабларга кўра овоз бериш учун ажратилган бинога кела олмаган ҳолларда участка комиссияси уларнинг илтимосига кўра комиссиянинг камида икки аъзосига сайловчилар турган жойда овоз беришни ташкил этишни топшириш мумкин.

Бирон-бир сабаб билан сайловчилар рўйхатига киритилмай қолган сайловчилар шахсини ва яшаш жойини тасдиқлайдиган ҳужжат асосида сайловчилар рўйхати иловасига киритиладилар.

32-модда. **Овоз беришни ўтказиш**

Сайлов бюллетенлари овоз берувчилар томонидан яширин овоз бериш учун ажратилган кабина ёки хонада тўлдирилади. Бюллетенларни тўлдириш вақтида овоз берувчидан бошқа бирон-бир кишининг бўлиши тақиқланади. Бюллетенни мустақил тўлдириш имконига эга бўлмаган сайловчи кабина ёки хонага ўз хоҳиши бўйича сайлов комиссиясининг аъзоларидан бошқа бирон кишини таклиф қилиш ҳуқуқига эга.

Сайловчи бюллетендаги ўзи қарши овоз бераётган номзодларнинг фамилияларини ўчиради.

Тўлдирилган бюллетенни овоз берувчи сайлов қутисига ташлайди.

33-модда. **Сайлов участкасида овозларни ҳисоблаб чиқиш**

Сайлов участкасида овозларни участка сайлов комиссияси ҳар бир номзод бўйича алоҳида-алоҳида ҳисоблаб чиқади.

Овоз бериш тугаганидан сўнг сайлов қутиларини очишдан олдин сайлов варақалари солиб ёпилган конвертлар участка комиссияси барча аъзоларининг ҳозирлигида қутиларга ташланади.

Сайлов қутилари участка сайлов комиссияси томонидан комиссия раиси овоз бериш тугаганлигини эълон қилганидан кейин комиссиянинг барча аъзолари иштирокида очилади. Овоз бериш тугашидан олдин сайлов қутиларини очиш тақиқланади. Сайлов қутиларини очишдан олдин фойдаланилмаган барча сайлов бюллетенларини участка сайлов комиссияси ҳисоблаб чиқади ва бекор қилади.

Участка сайлов комиссияси сайловчиларнинг асосий рўйхати ва унга илова бўйича участкадаги сайловчиларнинг умумий сонини, шунингдек бюллетень олган сайловчиларнинг умумий сонини аниқлайди. Сайлов қутиларида бўлган бюллетенлар ва сайлов варақалари асосида комиссия овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг умумий сонини; ҳар бир номзодни ёқлаб берилган овозлар сонини ва қарши берилган овозлар сонини; ҳақиқий эмас, деб топилган бюллетенлар ва сайлов варақалари сонини аниқлайди. Сайловчилар бюллетенларга ва варақаларга қўшимча ёзиб қўйган фуқароларнинг фамилиялари бўйича овозлар ҳисобланмайди.

Белгиланмаган нусхадаги сайлов бюллетенлари ва варақалари шунингдек овоз бериш вақтида биттадан ортиқ номзоднинг фамилияси қолдирилган бюллетенлар, варақалар ҳақиқий эмас деб топилади. Сайлов бюллетенлар, варақалар ҳақиқий эмас деб топилади. Сайлов бюллетенининг, варақасининг ҳақиқийлигига шубҳа туғилган тақдирда масалани участка сайлов комиссияси овоз бериш йўли билан ҳал қилади.

Овозларни санаб чиқиш натижалари участка сайлов комиссияси мажлисида кўриб чиқилади ва мажлис баёнига ёзиб қўйилади.

Мажлис баёни комиссия раиси, комиссия раисининг ўринбосари, комиссия котиби ва аъзолари томонидан имзоланади ҳамда Марказий сайлов комиссияси белгилаб қўйган тартибда тегишли округ сайлов комиссиясига юборилади.

34-модда. **Сайлов округи бўйича сайлов натижаларини аниқлаш**

Округ сайлов комиссияси участка сайлов комиссиялари мажлисининг баёнлари асосида округдаги сайловчиларнинг умумий сонини; овоз беришда қатнашган сайловчилар сонини; ҳар бир номзодини ёқлаб берилган овозлар сонини ва қарши берилган овозлар сонини; ҳақиқий эмас, деб топилган бюллетенлар сонини аниқлайди.

Округ бўйича сайлов натижалари округ сайлов комиссияси мажлисида аниқланади ва мажлис баёнига киритиб қўйилади. Мажлис баёни комиссия раиси, комиссия раисининг ўринбосари, комиссия котиби ва аъзолари томонидан имзоланади ҳамда белгиланган тартибда Марказий сайлов комиссиясига юборилади.

35-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловининг натижаларини аниқлаш**

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси ўзига келиб тушган округ сайлов комиссиялари мажлисининг баёнлари асосида республикадаги сайловчиларнинг умумий сонини; сайлов бюллетенлари ҳамда варақалари олган сайловчилар сонини; овоз беришда қатнашган сайловчилар сонини; ҳар бир номзодини ёқлаб берилган овозлар сонини ва қарши берилган овозлар сонини; ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар сонини аниқлайди.

Сайловда овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг ярмидан кўпининг овозини олган Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод сайланган ҳисобланади.

Башарти, сайловчилар рўйхатига киритилган сайловчиларнинг ярми ҳам қатнашмаган бўлса, сайлов ҳақиқий эмас деб топилади.

Сайлов вақтида ёхуд овозларни ҳисоблаш чоғида йўл қўйилган овоз бериш якунларига таъсир этган қоидабузарликлар сабабли сайлов умуман ёки айрим округлар ёхуд айрим сайлов участкалари бўйича ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин. Сайловни ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги қарор Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси томонидан қабул қилинади. Бу қарор устидан бир ой мобайнида Ўзбекистон Республикаси Олий судига шикоят қилиниши мумкин. Сайловни ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларга таааллуқлидир.

Сайлов айрим округлар ёки участкалар бўйича ҳақиқий эмас деб топилган ҳолларда Марказий сайлов комиссияси қарори билан ана шу округлар, участкалар бўйича овоз бериш натижалари, агар уларсиз сайлов умуман бўлиб ўтган деб топилиши мумкин бўлган тақдирда, сайловнинг умумий натижаларидан чиқариб ташланади. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови якунлари тўғрисидаги ахборот сайловдан кейин кўпи билан ўн кун муддат ичида Марказий сайлов комиссияси томонидан матбуотда эълон қилинади.

36-модда. **Такрорий овоз бериш**

Башарти, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайлаш учун иккитадан ортиқ номзод қўйилган бўлса ва номзодлардан ҳеч бири талаб қилинган миқдордаги овозни олмаган бўлса, сайловчиларнинг овозини энг кўп олган икки номзод иштирокида такрорий овоз бериш ўтказилади. Марказий сайлов комиссияси сайлов ўтказилган кундан бошлаб бир ой ичида лекин камида ўн беш кун кейин такрорий овоз бериш кунини белгилайди. Такрорий овоз беришни ўтказиш ҳақидаги хабар матбуотда босиб чиқарилади.

Такрорий овоз бериш чоғида овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг овозини бошқа номзодга нисбатан кўп олган номзод, такрорий овоз беришда рўйхатга киритилган сайловчиларнинг ярмидан кўпи қатнашган, бу номзодни ёқлаб берилган овозлар унга қарши берилган овозлардан ортиқ бўлган тақдирдагина, сайланган ҳисобланади.

37-модда. **Такрорий сайлов**

Башарти, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ўтказилмаган ёки ҳақиқий эмас деб топилса ёхуд агар Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайлаш учун иккитадан кўп номзод қўйилмаган бўлса ва улардан ҳеч бири сайловчиларнинг овозини зарур миқдорда олмаган бўлса, Марказий сайлов комиссияси такрорий сайлов тайинлайди. Бунда комиссия сайловни янги таркибдаги округ ва участка сайлов комиссиялари ўтказиши зарурлиги тўғрисида қарор қабул қилиши мумкин. Овоз бериш асосий сайлов ўтказилган сайлов участкаларида ва сайловчиларнинг аввал тузилган рўйхатлари бўйича ўтказилади.

Комиссиялар тузиш, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар кўрсатиш ва уларни рўйхатга олиш, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини такрор ўтказиш билан боғлиқ бошқа чора-тадбирлар ушбу Қонунда белгиланган тартибда амалга оширилади.

Такрорий сайлов асосий сайлов ўтказилганидан кейин 40 кун ичида ўтказилади.

38-модда. **Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг Президентлик лавозимига киришиши**

Сайловда ғалаба қилган Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси сайлов натижаларини эълон қилган кундан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришган ҳисобланади. Ўзбекистон Республикасининг Президенти лавозимга киришиш чоғида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши олдида қасамёд қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1991 йил 18 ноябрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИНИ КУЧГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

«Ўзбекистон Президенти сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни қабул қилинган пайтдан бошлаб кучга киритилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри, 1991 йил 18 ноябрь

Ўзбекистон Республикасининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ РЕФЕРЕНДУМИ ТЎҒРИСИДА

1 боб. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Референдум тушунчаси.

Ўзбекистон Республикаси референдуми — давлат ҳаёти ва ижтимоий ҳаётининг энг муҳим масалалари бўйича, шу жумладан Ўзбекистон Республикасининг қонунларини ва ўзга қарорларни қабул қилиш, уларни ўзгартириш, жамоатчилик фикрини аниқлаш мақсадида умумхалқ овоз бериши бўлиб, халқ ҳокимиятини бевосита амалга ошириш воситасидир.

Референдумда қабул қилинган қарорлар Ўзбекистон Республикаси ҳудудида олий юридик кучга эга бўлади ва фақат референдум ўтказиш йўли билан бекор қилиниши ёки ўзгартирилиши мумкин.

2-модда. **Фуқароларнинг референдумда иштирок этиш ҳуқуқи**

Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқаролари референдумда қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар. Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган руҳий касал фуқаролар, шунингдек суднинг ҳукмига кўра озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган ёхуд жиноят-процессуал қонунларда белгиланган тартибда олдини олиш чораси қўлланган — ҳибсда ушлаб турилган шахслар референдумда қатнашмайдилар.

Келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий ҳолати, ирқи ва миллати, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, сиёсий ва ўзга қарашлари, муайян жойда қанча яшаётганлиги, машғулот тури ва характерига қараб фуқароларнинг референдумда қатнашиш ҳуқуқларини бевосита ёки билвосита чеклаш ман этилади.

3-модда. **Референдумни ўтказиш принциплари**

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари референдумда ихтиёрий тарзда ва бевосита иштирок этадилар.

Референдумда овоз бериш яширин ўтказилади, фуқароларнинг ўз хоҳиш-иродаларини изҳор этишларини назорат қилишга йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари референдумда тенг асосларда иштирок этадилар. Ҳар бир фуқаро шахсан овоз беради ва бир овозга эга бўлади.

Референдумни тайёрлаш ва уни ўтказиш давомида кенг ошкоралик, жамоатчиликнинг иштироки таъминланади.

4-модда. **Ўзбекистон Республикасининг референдум тўғрисидаги қонунлари**

Ўзбекистон Республикасининг референдуми Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси (Асосий Қонуни), ушбу Қонун, Ўзбекистон Республикасида халқ депутатлари сайлови тўғрисидаги қонунларнинг талабларига мувофиқ ўтказилади ва Ўзбекистон Республикасининг ушбу Қонунга зид бўлмаган ўзга қонун ҳужжатлари билан тартибга солиб турилади.

5-модда. **Референдумга қўйилмайдиган масалалар**

Республиканинг ҳудудий бирбутунлигини ўзгартириш тўғрисидаги, солиқлар, бюджет тўғрисидаги, амнистия, авф этиш тўғрисидаги, жамоат тартибини, аҳолининг сиҳат-саломатлиги ва хавфсизлигини таъминлаш бўйича фавқулодда ва шошилинч чора-тадбирлар тўғрисидаги, Ўзбекистон Республикаси тузган халқаро шартномалардан келиб чиқадиган мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисидаги масалалар, шунингдек мансабдор шахсларни тайинлаш ва озод этиш билан боғлиқ масалалар Ўзбекистон Республикасининг референдумига қўйилиши мумкин эмас.

6-модда. **Референдумни тайинлаш ҳуқуқи**

Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилиш ҳуқуқига фақат Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши эгадир.

7-модда. **Референдумни тайёрлаш ва уни ўтказиш чоғида ошкоралик**

Қонунда белгиланган тартибда рўйхатдан ўтган сиёсий партиялар, касаба уюшмалари, оммавий ҳаракатлар, референдумни ташкил этишда ва уни ўтказишда қатнашаётган давлат ва жамоат идоралари ўз фаолиятларини очиқ ва ошкора амалга оширадилар.

Сиёсий партиялар, касаба уюшмалари, бошқа жамоат бирлашмалари ва оммавий ҳаракатлар, меҳнат жамоалари ва фуқароларга референдумга киритилажак масалани ёқлаб ёки унга қарши бемалол ташвиқот юргизиш ҳуқуқи кафолатланади.

Овоз бериладиган кунда ташвиқот олиб бориш ман этилади.

Референдумга оид барча масалалар, шунингдек референдумга киритилажак қонун ёки ўзга қарорларнинг лойиҳалари тегишли идоралар томонидан қабул қилинганидан кейин етти кун мобайнида оммавий ахборот воситаларида эълон қилиниши керак.

Оммавий ахборот воситалари референдумни тайёрлаш қандай бораётганини ва унинг ўтишини ёритиб турадилар, уларнинг вакилларига референдум билан боғлиқ бўлган барча йиғилишлар ва мажлисларга бемалол кириш ва тегишли ахборотни олиш кафолатланади.

Референдум комиссиялари ўзларининг таркиби, манзилгоҳи ва иш вақтидан, овоз бериш участкаларининг ташкил этилганлигидан ва референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг рўйхатидан аҳолини ўз вақтида воқиф қилади.

Референдум комиссияларининг мажлисларида, шунингдек овоз бериш участкаларида овоз бериш вақтида ва овозларни ҳисоблаб чиқиш чоғида, референдумнинг натижаларини аниқлаш пайтида сиёсий ва ўзга жамоат ташкилотлари ва оммавий ҳаракатларнинг, меҳнат жамоаларининг, фуқаролар йиғилишларининг, шунингдек оммавий ахборот воситаларининг вакиллари ҳозир бўлишга ҳақлидирлар. Комиссияларнинг мажлисларида ёки овоз бериш участкаларида ҳозир бўлган шахслар уларни йўллаган ташкилот йиғилишининг баёнидан тасдиқланган кўчирмага ёки ўзларининг ваколатларини тасдиқловчи ўзга ҳужжатга эга бўлишлари керак. Мазкур вакиллар ҳозир бўлиши кутилаётганлиги тўғрисида референдум ўтказувчи комиссияларни олдиндан воқиф этиш талаб қилинмайди. Референдум ўтказувчи комиссиянинг фаолиятига аралашишга йўл қўйилмайди.

8-модда. **Референдумни моддий жиҳатдан таъминлаш**

Референдумни тайёрлаш ва уни ўтказиш харажатлари Ўзбекистон Республикасининг давлат маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Давлат идоралари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва уларнинг бирлашмалари зарур хоналар ва жиҳозларини референдум ўтказувчи комиссиянинг ихтиёрига бепул берадилар. Давлатга қарашли бўлмаган корхоналар ва ташкилотларнинг хоналари ва жиҳозларини референдум ўтказувчи комиссия иши учун ижарага олиш ҳақи республика бюджети маблағлари ҳисобидан тўланади.

9-модда. **Референдум тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик**

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг референдумда қатнашиш, ташвиқот юритиш ҳуқуқидан эркин фойдаланишларига зўравонлик билан, алдаш, таҳдид қилиш ёки ўзга йўл билан қаршилик қилувчи шахслар, шунингдек референдум ҳужжатларини сохталаштирган, овозларни атайлаб нотўғри ҳисоблаган, яширин овоз бериш принципини бузган ёки ушбу Қонунни ўзгача тарзда бузган референдум ўтказувчи комиссиянинг аъзолари, давлат ва жамоат идораларининг мансабдор шахслари, сиёсий партиялар ва ҳаракатларнинг вакиллари, ташаббускор гуруҳнинг аъзолари, имзо тўплаётган шахслар қонунда белгиланган жавобгарликка тортиладилар. Референдум ўтказувчи комиссиянинг аъзоларига нисбатан ҳақоратловчи муносабатда бўлган шахслар ҳам жавобгарликка тортиладилар.

II боб. РЕФЕРЕНДУМНИ ТАЙЁРЛАШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ

10-модда. **Референдумни ўтказиш ташаббуси**

Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш ташаббуси билан:

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари;

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши;

Ўзбекистон Республикаси Президенти;

Қорақалпоғистон Республикаси номидан унинг давлат ҳокимияти олий органи чиқиши мумкин.

11-модда. **Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг референдум ўтказишни талаб қилиш ҳуқуқларини амалга оширишлари**

Агар референдумни ўтказиш тўғрисидаги талабномага референдумда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган камида тўрт юз минг нафар фуқаро имзо чеккан бўлса, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари референдум ўтказиш ташаббуси ҳуқуқини амалга оширадилар. Башарти фуқароларнинг имзолари ушбу Қонунни бузмай тўпланган бўлса, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши референдум тайинлаш тўғрисида қарор қабул қилишга мажбурдир.

Референдум ўтказиш тўғрисидаги талабномага имзо тўплаш ташаббуси ҳуқуқи Ўзбекистон Республикасининг референдумда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган ҳар бир фуқаросига ёки бир гуруҳ фуқароларига тегишлидир. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари имзоларни тўплаш ҳуқуқидан ихтиёрий тарзда ва мустақил фойдаланадилар.

Ушбу Қонун талабларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси фуқароларидан тузиладиган референдум ташаббускор гуруҳлари имзолар тўплашни ташкил этадилар ва амалга оширадилар.

12-модда. **Референдум ташаббускор гуруҳини ташкил этиш ва уни рўйхатдан ўтказиш**

Референдум ўтказиш зарурлиги масаласини ҳал этиш мақсадида фуқароларнинг ташаббуси билан фуқароларнинг йиғилиши ўтказилади.

Йиғилиш ўтказиш ташаббускорлари камида 10 кун аввал халқ депутатлари тегишли Советини ёки унинг Раёсатини йиғилиш қаерда ва қачон ўтказилишидан хабардор қилишлари лозим.

Башарти референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган Ўзбекистон Республикасининг камида 300 фуқароси иштирок этсагина, йиғилиш қонуний кучга эга бўлади.

Йиғилишдан аввал унинг қатнашчилари рўйхатга олинади. Йиғилиш раёсат сайлайди, референдум ўтказиш зарур ёки зарур эмаслигини, шунингдек референдумга таклиф этилажак қарор лойиҳасининг матнини муҳокама қилади.

Башарти, референдум ўтказиш ҳақида қарор қабул қилинса ва референдумга чиқарилаётган матн тасдиқланса йиғилиш очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан таркиби камида 10 кишидан иборат бўлган референдум ташаббускор гуруҳини сайлайди ва унга имзо тўплашни ташкил этишни топширади.

Йиғилиш протоколи ва унинг қатнашчилари рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги маълумотлар ҳамда ташаббускор гуруҳнинг рўйхати қайд этиш учун фуқароларнинг йиғилиши ўтказилган ҳудуддаги халқ депутатлари ноҳия ёки шаҳар Советига ёки унинг раёсатига тақдим этилади. Совет ёки унинг раёсати протоколни олган кундан бошлаб бир ҳафта муддат ичида ташаббускор гуруҳини қайд этиш тўғрисида ёки ушбу Қонуннинг талаблари бузилган ҳолларда рўйхатга олишини рад этиш тўғрисида қарор чиқаришлари керак. Рад этиш устидан ноҳия (шаҳар) халқ судига шикоят қилиш мумкин, бу суд беш кун муддат ичида қатъий қарор чиқаради.

Гуруҳ қайд этилганлиги тўғрисида қарор қабул қилингач уч кун ичида тегишли Советнинг раёсати ташаббускор гуруҳнинг вакилига қайд этилганлик тўғрисидаги қарор нусхасини ва гуруҳ аъзоларининг гувоҳномаларини беради.

Ҳар бир референдум бўйича тузиладиган ташаббускор гуруҳларнинг умумий миқдори чекланмайди. Уч ва ундан ортиқ ташаббускор гуруҳнинг қарорига биноан референдумнинг уйғунлаштирувчи ташаббускор гуруҳи тузилишига йўл қўйилади.

Рўйхатга олинган ташаббускор гуруҳлар тўғрисидаги маълумотлар ташаббускор гуруҳлар тузилган жойлардаги Советларнинг раёсатлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсатига берилади.

13-модда. **Референдум ташаббускор гуруҳлари томонидан имзоларни тўплаш тартиби ва муддати**

Қайд этилганлиги тўғрисидаги қарорнинг нусхасини олган пайтдан бошлаб референдум ташаббускор гуруҳи референдум ўтказиш тўғрисидаги талабнома ёзилган варақаларда имзоларни тўплашни ташкил этиш ва бу ишни бемалол амалга ошириш ҳуқуқига эгадир.

Ушбу референдум хусусидаги масала бўйича имзолар тўплашнинг умумий даври референдум бўйича биринчи ташаббускор гуруҳ тузилганлиги тўғрисида гувоҳнома берилган кундан бошлаб икки ойдан ошмаслиги керак.

Башарти, шу муддат ичида фуқароларнинг зарур миқдордаги имзолари тўпланмаган бўлса, имзолар тўплаш тўхтатилади. Худди шу масала бўйича референдум ўтказиш тўғрисидаги талаб билан камида бир йил вақт ўтгандан кейин чиқишга руҳсат этилади.

14-модда. **Референдумнинг имзо варақаси**

Референдум ўтказиш тўғрисидаги талабномага Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг имзосини тўплаш варақалари (имзо варақалари)да референдумга таклиф этилаётган масалаларнинг таърифи, ёки таклиф этилаётган Қонун лойиҳасининг ёки ўзга қарорнинг (қонун лойиҳасининг ёки ўзга қарорнинг тўлиқ матни билан танишиш имконияти таъминланган тақдирда) мазмуни баён этилган бўлиши зарур. Референдумга олиб чиқилаётган масала ташаббускор гуруҳ томонидан шундай тузилиши кераки, унга фақат бир мазмунда жавоб бериш мумкин бўлсин.

Референдум ўтказиш тўғрисидаги талабномани қўллаб-қувватлаётган фуқаро имзо варақасига имзо чекади, бунда ўзининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган вақти, турар жойи, паспортининг ёки унинг ўрнини босадиган ўзга ҳужжатининг номери ва сериясини ҳамда имзолаган вақтини кўрсатади.

Имзо варақаларини ташаббускор гуруҳ раиси ва аъзоларидан бири тасдиқлаган бўлиши керак.

Ҳар бир имзо варақасида референдум ташаббускор гуруҳининг раиси ва аъзоларидан бири томонидан қўйилган тасдиқловчи имзолар билан бирга тасдиқланган жами имзолар тўғрисидаги ёзув қайд этилади. Ташаббускор гуруҳ аъзоларининг тасдиқловчи имзолари ушбу ташаббускор гуруҳ қайд этилган жойдаги халқ депутатлари маҳаллий Советининг ёки Совет раёсатининг муҳри билан гувоҳлантирилади.

15-модда. **Якуний протокол**

Имзолар тўплаш тугагач ташаббускор гуруҳ якуний протоколни тузади, унда гуруҳ рўйхатга олинган сана, имзолар тўплаш тугаган сана, тўпланган имзолар сони кўрсатилади. Бу протокол тегишли Совет ёки унинг раёсати муҳри билан тасдиқланади ҳамда референдум ўтказиш тўғрисидаги талабнома билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсатига йўлланади. Олий Кенгаш Раёсати зарурат бўлганда ҳужжатларни текшириб кўриши мумкин. Имзо варақаларида бир фуқаронинг икки ва ундан ортиқ имзоси аниқланган тақдирда унинг бирорта ҳам имзоси ҳисобга олинмайди.

Референдум ўтказиш тўғрисидаги талабномада референдумни ўтказиш зарурлиги асосланган бўлиши, референдумга киритилаётган масалалар, қонун ёки ўзга қарор лойиҳасининг аниқ таърифи бўлиши зарур.

Имзо варақалари ташаббускор гуруҳини рўйхатга олган халқ депутатлари Советига сақлаш учун бериладилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ташаббускор гуруҳлардан олинган материалларни қайд этади, улардаги маълумотларни умумлаштиради ва ушбу Қонун талабларига риоя этилган ҳолларда, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг тегишли комитетлари ва комиссиялари хулосасини ҳисобга олиб туриб референдум тайинлаш масаласини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши сессиясининг кун тартибига киритади.

16-модда. **Референдум ўтказиш тўғрисидаги талаб юзасидан қарор қабул қилиш**

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши референдум ўтказиш тўғрисидаги талаб юзасидан қуйидаги қарорлардан бирини қабул қилишга ҳақли:

а) референдум тайинлаш, уни ўтказиш куни ва уни таъминлаш чоралари тўғрисида;

б) референдум ташаббускорлари ушбу Қонунни бузганлари тақдирда референдум тайинлаш тўғрисидаги талабларни рад этиш ҳақида;

в) референдум ўтказиш тўғрисидаги талабларда таклиф қилинаётган қонунни ёки ўзгача қарорни қабул қилиб, шундан кейин референдум ўтказмаслик тўғрисида.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши тақдим этилган материалларни қараб чиқади ва референдум ўтказиш тўғрисида талаб тушган кундан бошлаб бир ой мобайнида улар юзасидан қарор қабул қилади.

Қабул қилинган қарор уч кунлик муддат ичида оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади. Референдум тайинлаш тўғрисидаги қарор эълон қилинганидан кейин кечи билан ўн кун ўтгач, референдумга қўйилаётган қонун ёки ўзга қарорнинг лойиҳаси эълон қилинади.

17-модда. **Референдумни ўтказиш муддати**

Референдум уни ўтказиш ҳақида қарор қабул қилинган кундан бошлаб бир ойдан олдин ва уч ойдан кечикиб ўтказилиши мумкин эмас.

Бу муддат фақат Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши томонидан узайтирилиши ёки ўзгартирилиши мумкин.

III БОБ. РЕФЕРЕНДУМ ЎТКАЗИШ ВА УНИНГ ЯКУНЛАРИНИ ЧИҚАРИШ ТАРТИБИ

18-модда **Референдумни ўтказувчи комиссия**

Ўзбекистон Республикасининг референдумига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш учун:

а) референдум ўтказувчи Марказий комиссия;

б) референдум ўтказувчи округ комиссиялари;

в) референдум ўтказувчи участка комиссиялари тузилади.

Референдум ўтказувчи комиссияларнинг ваколатлари улар тузилган пайтдан бошлаб вужудга келади ва референдум натижалари эълон қилинган пайтдан бошлаб бир ой ўтгач тўхтатилади.

Ўзбекистон Республикасининг референдум ўтказувчи Марказий комиссияси ваколатларини Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси амалга оширади.

Референдум ўтказувчи округ ва участка комиссиялари Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи тегишли сайлов комиссияларини тузиш учун белгилаб қўйилган тартибда тузилади. Округ комиссиялари референдум тайинлаш тўғрисидаги қарор эълон қилинган кундан бошлаб бир ҳафта ичида, участка комиссиялари эса уч ҳафта ичида тузилиши керак.

19-модда. **Референдум ўтказувчи комиссияларнинг ваколатлари ва уларнинг фаолиятини таъминлаш**

Ўзбекистон Республикасининг референдум ўтказувчи Марказий комиссияси ушбу Қонуннинг бажарилишини назорат қилади ва унинг ҳамма жойда бир хил қўлланилишини таъминлайди, зарур ҳолларда ушбу Қонуннинг қоидаларини шарҳлаш ҳақида тақдимномалар билан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатига киради, референдум ўтказувчи комиссияларнинг фаолиятини йўналтириб туради, пул маблағларини улар ўртасида тақсимлайди, референдум ўтказувчи комиссияларнинг қарорлари ушбу Қонунга зид келган ҳолларда уларни бекор қилади, умумхалқ овоз беришида иштирок этиш учун бюллетенлар ва иштирокчилар рўйхатларининг, бошқа ҳужжатларнинг намуналарини белгилайди, округ ва участка комиссияларининг қарорлари ва ҳаракатлари устидан тушган шикоятларни қараб чиқади ҳамда улар юзасидан узил-кесил қарорлар қабул қилади, референдум якунларини чиқаради, ҳужжатларни сақлаш тартибини белгилайди, ушбу Қонунга ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонунларига мувофиқ ўзга ваколатларни амалга оширади.

Референдум ўтказувчи округ комиссиялари участка комиссияларининг фаолиятини ташкил этади, референдумда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг рўйхатлари тўғри тузилишини назорат қилади, округда овозларни ҳисоблаб чиқиш натижаларини аниқлайди, ушбу Қонунга риоя этилишини таъминлаш юзасидан бошқа ваколатларни амалга оширади.

Референдум ўтказувчи участка комиссиялари «Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунида белгиланган тартибда референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг рўйхатларини тузади, шу билан боғлиқ масалаларни ҳал қилади, фуқароларни овоз бериш кунидан хабардор қилади, овоз бериш учун бинонинг тайёрланишини таъминлайди ва овоз бериш кунида участкаларда овоз беришни ташкил этади, овоз бериш натижаларини референдум ўтказувчи округ комиссиясига хабар қилади, ушбу Қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Референдум ўтказувчи комиссияларнинг ишини ташкил этиш «Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни талабларига мувофиқ амалга оширилади.

Референдум комиссияларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорларини барча давлат ва жамоат идоралари, сиёсий партиялар ва ҳаракатлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар бажаришлари шарт.

Референдум ўтказувчи комиссиянинг раиси, раис ўринбосари, котиби ёки аъзоси комиссия қарорига мувофиқ референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида референдум ўтказиш учун ажратилган маблағлар ҳисобидан ўртача иш ҳақи сақланиб қолган ҳолда ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиниши мумкин.

Давлат ва жамоат идоралари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар референдум ўтказувчи комиссияларга ўз ваколатларини амалга оширишда ёрдам беришлари, улар иши учун зарур бўлган бинолар ва жиҳозларни, ахборот ва материалларни белгиланган тартибда беришлари шарт.

20-модда. **Референдум ўтказиладиган округ ва участкалар**

Ўзбекистон Республикаси референдуми ўтказиладиган округ референдум ўтказувчи Марказий комиссия томонидан вилоятлар, Тошкент шаҳри ва Қорақалпоғистон Республикаси чегараларида тузилади. Округларнинг чегаралари ва референдум ўтказувчи округ комиссиялари жойлашган ер кўрсатилган рўйхатлар референдум ўтказувчи Марказий комиссия томонидан референдум тайинланганидан кейин кечи билан 10 кун ичида матбуотда босиб чиқарилади.

Референдумда овоз беришни ўтказиш ва овозларни ҳисоблаб чиқиш учун ноҳиялар, шаҳарлар ва шаҳарлардаги ноҳияларнинг ҳудуди участкаларга бўлинади. Участкалар ҳарбий қисмларда ҳам тузилади. Санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган жойлардаги фуқаролар яшайдиган ерларда участкалар тузилиши мумкин. Референдум ўтказиладиган участкаларни тузиш тартиби ва нормаси «Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига мувофиқ белгиланади.

21-модда. **Референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг рўйхатлари**

Референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг рўйхатига Ўзбекистон Республикасининг референдум кунигача ёки референдум кунида 18 ёшга тўлган, рўйхатни тузиш пайтида муайян участка ҳудудида доимий яшайдиган барча фуқаролари киритилади. Референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг рўйхатлари Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови учун белгилаб қўйилган тартибда тузилади ва ҳамма танишиб чиқиши учун референдум кунидан ўн кун олдин участка комиссияси биносида, санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналарда ва бошқа доимий даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган жойларда референдумдан икки кун олдин илиб қўйилади. Участка комиссияси рўйхатлар билан танишиш жойи ва вақти ҳақида фуқароларга хабар беради.

Ҳар бир фуқаро рўйхатга киритилмагани, нотўғри киритилгани ёки рўйхатдан чиқариб юборилгани ҳақида, шунингдек рўйхатлардаги ноаниқликлар ҳақида шикоят қилиш ҳуқуқига эга. Рўйхатдаги ноаниқликлар ҳақида аризани референдум ўтказувчи участка комиссияси кўриб чиқади, у аризани икки кундан кечиктирмай, референдум арафасида ва кунида эса — дарҳол кўриб чиқиши, зарур ўзгаришларни киритиши ёки аризачига унинг аризаси рад этилгани тўғрисидаги асосли қарорнинг нусхасини бериши шарт. Бу қарор устидан референдумдан камида уч кун олдин ноҳия (шаҳар) халқ судига шикоят берилиши мумкин, халқ суди шикоятни икки кун ичида кўриб чиқиши шарт. Ноҳия (шаҳар) халқ судининг қарори узил-кесилдир. Референдум ўтказувчи участка комиссияси суднинг қарорига мувофиқ рўйхатга дарҳол тузатиш киритади.

22-модда. **Овоз бериш бюллетени**

Овоз бериш бюллетенида референдумга қўйилган масаланинг ёки қарор лойиҳасининг матни ҳамда овоз берувчи хоҳиш-иродасининг вариантлари ёзиб қўйилади.

Референдумга қарор лойиҳаларининг бир неча муқобиллари қўйилган тақдирда, уларнинг ҳаммаси битта бюллетенга киритилади, кетма-кет рақамлаб чиқилади, бири иккинчисидан ётиқ чизиқлар билан ажратилади ва уларга алоҳида-алоҳида овоз берилади.

Овоз бериш бюллетенларининг намунаси ва матни референдум ўтказувчи Марказий комиссия томонидан референдум кунидан камида 30 кун олдин тасдиқланади.

Округ комиссиялари участка комиссияларини овоз бериш бюллетенлари билан референдум кунидан камида 15 кун олдин таъминлайди.

Референдумда овоз бериш бюллетени давлат тилида, миллатлараро муомала тилида, референдум ўтказувчи Марказий комиссия белгилаган тартибда ва унинг назорати остида чоп этилади.

23-модда. **Овоз бериш вақти ва жойи**

Овоз бериш референдум куни маҳаллий вақт билан соат 7 дан 20 га қадар ўтказилади. Овоз бериш вақти ва жойи ҳақида участка комиссияси фуқароларга референдумдан камида беш кун олдин хабар қилади.

Ҳарбий қисмларда тузилган, санаторийлар ва дам олиш уйларидаги, касалхоналар ҳамда бошқа доимий даволаш муассасаларидаги, олис ва бориш қийин бўлган жойлардаги участкаларда рўйхатга киритилган ҳамма сайловчилар овоз бериб бўлган бўлсалар, участка комиссияси овоз беришни исталган вақтда тугалланган, деб эълон қилиши мумкин.

24-модда. **Референдумда овоз бериш ва овозларни ҳисоблаб чиқиш**

Референдумда овоз беришни ташкил этиш, уни ўтказиш тартиби ва овозларни ҳисоблаб чиқиш «Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни талабларига мувофиқ амалга оширилади.

Фуқаро бюллетень олиш вақтида овоз берувчилар рўйхатидаги ўз фамилияси қаршисига имзо чекади.

Фуқаролар референдумга киритилган масалага қарши овоз берсалар, савол матнини ўчириб ташлайдилар ёки масалани ёқлаб овоз берсалар, савол матнини ўчирмайдилар.

Тасдиқланмаган нусхадаги бюллетенлар ҳақиқий эмас, деб топилади. Бюллетеннинг ҳақиқийлигига шубҳа туғилган тақдирда масалани участка комиссияси овоз бериш йўли билан ҳал қилади.

Овоз берувчилар рўйхатига киритилган фуқаро референдум куни яшаш жойида бўлиш имконига эга бўлмаган тақдирда, у ўзи яшайдиган жойдаги участка комиссиясидан овоз бериш бюллетенини талаб қилиб олиши, овоз берувчилар рўйхатига имзо чекиб, бюллетенни тўлдириши ва уни ёпиқ конвертда участка комиссиясида қолдириши мумкин. Муддатидан олдин овоз берган фуқаролар тўлдирган овоз бериш бюллетенлари референдум куни овоз бериш тугаганидан кейин қутиларни очиш олдидан участка комиссиясининг раиси томонидан комиссиянинг барча аъзолари иштирокида ёпиқ конвертларда овоз бериш қутиларига ташланади.

25-модда. **Овоз бериш якунлари баёни**

Овозларни ҳисоблаб чиқиш якунлари участка комиссиясининг мажлисида муҳокама қилинади ҳамда икки нусҳада тузиладиган баёнга киритиб қўйилади.

Баёнлар сиёҳли ёки шарикли ручка билан тўлдирилади, участка комиссиясининг ҳамма аъзолари томонидан имзоланади ва муҳр босиб тасдиқланади. Агар бир неча референдум ўтказилган бўлса, уларнинг ҳар бири бўйича алоҳида-алоҳида баён тузилади.

Баённинг биринчи нусхаси округ комиссиясига олиб борилади, иккинчиси участка комиссиясида сақлаб қўйилади.

Округ комиссияси участка комиссияларининг баёнлари асосида олинган маълумотларни жамлайди, уларни текширади ва муҳокама қилганидан сўнг якунловчи баённи икки нусҳада тузади ва имзолаб, муҳр босиб тасдиқлайди, улардан биринчиси дарҳол референдум ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясига жўнатиб юборилади ёки бошқа йўл билан етказилади.

Референдум ўтказувчи округ ва участка комиссиялари овозларни ҳисоблаб чиққанларидан кейин баёнларнинг нусҳаларини ва бюллетенларни, шу жумладан бекор қилинган бюллетенларни муҳрланган ҳолида тегишли халқ депутатлари Советларига топширадилар. Бу ерда улар икки ой мобайнида сақланади, сўнгра агар бу вақт ичида референдум натижаларига норозилик билдирилмаган бўлса, йўқ қилиб юборилади.

26-модда. **Референдум натижаларини аниқлаш**

Референдум ўтказувчи Марказий комиссия референдум ўтказувчи барча округ комиссияларининг баёнлари асосида:

референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқаролар сонини;

бюллетенлар олган фуқаролар сонини;

овоз беришда қатнашган фуқаролар сонини;

референдумга олиб чиқилган қарор лойиҳасини ёқлаб берилган овозлар сонини;

қарши берилган овозлар сонини;

ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар сонини аниқлайди.

Агар Ўзбекистон Республикасининг референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларининг ярмидан камроғи овоз беришда қатнашган бўлса, референдум бўлмаган, деб ҳисобланади.

Агар референдумда қатнашган фуқароларнинг ярмидан кўпроғи референдумга олиб чиқилган масалаларни ёқлаб овоз берган бўлса, бу масалалар қабул қилинган ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясини қабул қилиш, ўзгартириш ва унга қўшимчалар киритиш масалалари юзасидан референдум ўтказилган пайтда, агар Ўзбекистон Республикасининг референдумда қатнашиш учун рўйхатга киритилган фуқароларининг ярмидан кўпи қарорларни ёқлаб овоз берган бўлса, улар қабул қилинган ҳисобланади.

Агар референдумга қарорнинг муқобил вариантлари олиб чиқилган бўлса-ю, улардан бирортаси ҳам етарли миқдорда овоз олмаган бўлса, барча вариантлар рад этилган ҳисобланади.

Референдум вақтида ёки овозларни ҳисоблаб чиқиш чоғида ушбу Қонун овоз бериш натижаларига таъсир кўрсатадиган даражада бузилишига йўл қўйилгани учун референдум натижалари ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкин. Бундай бузишлар маълум бўлган тақдирда референдум натижалари устидан бир ой мобайнида Ўзбекистон Республикасининг Олий Судига шикоят берилиши мумкин.

27-модда. **Референдумда қабул қилинган қарорни эълон этиш ва унинг кучга кириши**

Референдум натижаларини референдум ўтказувчи Марказий комиссия овоз бериш тугаганидан кейин ўн кундан кечиктирмай оммавий ахборот воситалари орқали Ўзбекистон Республикасининг аҳолисига маълум қилади.

Бирон-бир округ ёки участкада овоз бериш натижалари ҳақиқий эмас, деб топилган тақдирда референдум ўтказувчи Марказий комиссия референдум ўтказувчи тегишли комиссияга мазкур округда ёки участкада икки ҳафта ичида овоз беришни такрор ўтказишни топширишга ёки референдум ўтказувчи Марказий комиссия ўз қарори билан бундай округлар, участкалар бўйича овоз бериш натижаларини, уларсиз референдум умуман бўлиб ўтган деб эътироф этилиши мумкин бўлган тақдирда, референдумнинг умумий натижаларидан чиқариб ташлайди. Референдум ўтказувчи Марказий комиссиянинг қарорлари устидан бу қарорлар қабул қилинган кундан бошлаб бир ҳафта ичида Ўзбекистон Республикасининг Олий Судига шикоят қилиниши мумкин.

Референдумда қабул қилинган қарор Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати томонидан референдум натижалари ҳақида расман хабар қилинганидан кейин кечи билан етти кун ичида матбуотда босиб чиқарилади ва агар референдум қарорининг ўзида бошқа муддат назарда тутилган бўлмаса, эълон қилинган куни кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 18 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:** «Ўзбекистон Республикаси референдуми тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни қабул қилинган пайтдан бошлаб амалга киритилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 18 ноябрь.

(Боши 1-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ЛАВОЗИМИГА ФАМИЛИЯСИ, ИСМИ, ОТАСИНИНГ ИСМИ

НОМЗОДИНИ КЎРСАТИШНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАБ ИМЗО ТЎПЛАШ БЎЙИЧА ИМЗО ВАРАҚАСИ

Тартиб номери	Фамилияси, исми, отасининг исми	Туғилган санаси	Турар жойи	Шахсини аниқловчи ҳужжат маълумотлари	Имзо ва сана

Имзоларни раис ва ташаббускор гуруҳ аъзоларидан бири тасдиқлайди.

Имзо варақасидаги имзолар умумий сони кўрсатилиб, фамилияси, исми ва отасининг исми қайд этилади.

Ташаббускор гуруҳ рўйхатга олинган халқ депутатлари Кенгаши Раёсати раҳбарининг имзоси ва муҳри.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

25 ноябрь куни Қ. А. Аҳмедов раислигида Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ва Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссияга қўшимча равишда Ўзбекистон сиёсий партиялари, касаба уюшмалари, жамоатчилиги ва ижодкор зиёлиларнинг вакиллари кирди.

Мажлисда:

Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан — Ислом Абдуғаниевич Каримов;

«Эрк» демократик партиясидан Муҳаммад Солиҳ (Салай Мадаминов) Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод сифатида рўйхатга олинди.

Президентликка номзодларнинг ишончли вакиллари ҳам рўйхатга олинди.

Мажлисда округ сайлов комиссияларининг раҳбарлари ва аъзолари, Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллиги тўғрисидаги референдумда овоз бериш учун бюллетень шакли ва матни тасдиқланди.

Бошқа ташкилий масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

САНЪАТ АРБОБЛАРИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллар давомида миллий санъатни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ва ижтимоий турмушдаги фаол иштироки учун қуйидаги ўртоқлар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансинлар:

Муҳаммаджонов Зокир (Зикир) — Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри актёри.

Раҳимов Наби — Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри актёри.

Саидқосимов Пўлат — Аброр Ҳидоятов номидаги ўзбек Давлат драма театри актёри.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри.
1991 йил 23 ноябрь.

ЯШАШ ЖОЙИНГИЗНИНГ НОМИНИ БИЛАСИЗМИ?

ТАРИХ ФАНЛАРИ ДОКТОРИ А. НАБИЕВ ТАҲРИРИ ОСТИДА

● **ЯЛЛАМА** — Чиноз ноҳиясидаги қишлоқнинг номи. Бу ҳақда кексалар шундай дейишади: «Худоёрхон ҳукмронлик қилгунга қадар бу ердаги халқлар доим кўчманчи қозоқлар билан уруш қилиб, қочиб, қамишзорлар ичида яшаганлар. Бу жой Фарғона, Самарқанд ва бошқа катта шаҳарлар билан боғланадиган Сирдарё дарёсининг тор жойида бўлганлиги туфайли улар савдогарларни дарёдан ўтказиб қўйиш орқали ёлланиб, тирикчилик қилганлар. Худоёрхон томонидан кўчманчи қозоқларнинг босқинчилик ҳаракатларига барҳам берилгач, бу ерлик халқлар осойишта ҳаёт кечириб, деҳқончилик билан шуғуллана бошлаганлар. Бироқ қишлоқнинг номи Яллама (Ёллама) бўлиб қолаверган».

● **ЯЛАНҒОЧ** — Тошкент шаҳри атрофидаги қишлоқлардан бири. Бу номнинг келиб чиқиши ҳақида ҳам кексалар шундай дейдилар: «Илгарилари бу ерда на дарахт бўлган, на бир одам яшаган. Шунинг учун Яланғоч, яъни ҳеч нарса йўқ маъносида бу ер шундай деб аталган. Баъзилар эса: бу ерда азиз бир одам яшаган, у кийимсиз яланғоч юрган. Ҳатто ёз ойларида ҳам ўт ёқиб исиниб ўтирган, уни одамлар яланғоч девона дейишган экан. Аста-секин девона сўзи тушириб қолдирилиб, Яланғоч номи сақланиб қолган, дейдилар».

● **УПАНҚУДУҚ**— Пискент ноҳиясидаги жой номи. Ўпан қозоқ тилида «пастлик» демакдир. Бесўпан деган жой ҳам бор. Ўпанқудуқ ўзбекча-ўпирилган қудуқ, деган сўздан келиб чиққан.

● **САРОҒОЧ** — (Сариоғоч) Тошкент яқинидаги қишлоқ. Қозоқлар зирик бусини Сари Ағаш яъни «сариқ дарахт» дейдилар. Баъзи олимлар Сариоғоч ана шу ўсимлик номидан келиб чиққан деб ҳисоблайдилар.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРИШЛАР

«ТАШТРАНСНЕФТЕПРОДУКТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

Зиммасига «Таштранснефтепродукт» ишлаб чиқариш бирлашмасининг нефть маҳсулотлари тушириш, ортиш ва тақсимлаш вазифалари юкланган.

Тошкент нефть маҳсулотлари тушириш, ортиш ва тақсимлаш корхонаси (ТашПРПН) ташкил этилганлигини

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Истеъмолчилар 1991 йил 25 ноябрдан бошлаб нефть маҳсулотлари учун ўзаро ҳисоб-китобларни Тошкент вилоятининг Пахта қишлоғида жойлашган Тошкент нефть маҳсулотлари тушириш, ортиш ва тақсимлаш корхонаси (ТашПРПН) билан олиб боришлари лозим.

«Тошкент ҳақиқати», «Тошкент оқшоми» рўзномаларининг 1991 йил 20 ноябрь сонларида чиққан Тошкент нефть маҳсулотлари тушириш, ортиш ва тақсимлаш корхонаси ташкил этилганлиги тўғрисидаги эълонларда кўрсатилган Чиноз агросаноат банкидаги 000526301-ҳисоб рақами.

«ТАШТРАНСНЕФТЕПРОДУКТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ТААЛЛУҚЛИДИР.

Кундалик ҳаёт

● Пойтахтда

ЗЎР ЖОЙ БЎЛАДИ

Тошкентдаги Халқлар дўстлиги майдони шаҳарнинг энг гўзал масканларидан бири ҳисобланади. Ундаги ҳар бир бино, иншоот, ҳатто дарахт ўз ўрнини топиб майдонга ўзгача чирой бағишлайди. Лекин бу ерда шу кунгача яна нимадир етишмаётгандек эди.

Яқинда Тошкент шаҳар қурилиш бош бошқармаси қурувчилари томонидан ана шу «нимадир» бунёд этишга киришилди. У Бахт уйи ёнидан жой оладиган рангли-мусиқавий фаввора бўлади. Фаввorани пардозлаш ишлари учун Ғазалкент тошга ишлов бериш комбинати минг квадрат метр қизил ва кул ранг гранит маҳсулотини қазиб чиқарди, ишлов берди ва қурилиш майдонига жўнатди.

● Вилоятда

ОТЛИҚ МИРШАБЛАР ОГОҲЛАНТИРАДИ: ЖИНОЯТЧИЛАР, ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ!

Дастлаб миршабларни калтак билан кўришганда кўпчилик ёқа ушлаган, баъзилар эса бош чайқаб қўйишганди. «Жиноятчиликка қарши калтак билан курашиб бўларканми?» деб ажабланганлар ҳам бўлди.

Бу «янгилик» қанчалик самара бергани номаълум. Бироқ Пискент шаҳрида миршаблар яна кўпчиликни ҳайратга солишди. Шаҳар кўчаларида «тартиб посбонлари»ни... отда кўргандан сўнг ажабланмай бўладими? Афтидан ноҳия ички ишлар бўлими ходимлари ҳам янгича иш усулларини ишлаш ва жорий қилишда бошқалардан ортда қолмасликка интилишмоқда, шекилли. Ҳозирча отлиқ миршаблар гуруҳи беш кишидан иборат. Уларнинг учтаси шаҳар аҳолисининг осойишталигини қўриқлашга сафарбар қилинди. «Замон сенга боқмаса, сен замонга боқ» деб шунга айтишса керак-да...

● Жумҳуриятда

ИШБИЛАРМОНЛИК НИМАДАН БОШЛАНАДИ?

Ҳозирги тақчиллик пайтида балиқ энг бозорбоп маҳсулотлардан бирига айланди. Чунки у нафақат бебаҳо озиқ, балки барқарор фойда манбаи ҳамдир. Шунинг учун ҳам Наманган вилояти Чуст ноҳияси «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги меҳнаткашлари кўп ўйлаб ўтирмай йил бошида Сирдарё бўйидан балиқ хўжалиги учун икки гектар ер ажратган эдилар. Қолган ишларни бир киши—Бозорбой Абдуллаев ўз зиммасига олди. У янги ишнинг барча томонларини ўрганди. Андижон давлат балиқ хўжалиги мутахассислари ҳузурида бўлди. Худди шу ердан 12 мингта увилдириқни урчитиш учун олиб келди ва мавсум давомида уларни ўз ёрдамчилари билан парваришлади.

Куни кеча маҳаллий аҳоли ўзларида етиштирилган дастлабки ярим тонна сазандан баҳраманд бўлдилар. Ноябрь охиригача ноҳия аҳолиси дастурхонига яна икки тонна маҳсулот етказиб берилади. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобига кўра, ана шу савдодан тушган фойданинг ўзи хўжаликда янги ташкил қилинган соҳанинг барча харажатларини қоплайди.

● Мамлакатда

ХУДО ИНСОФ БЕРСИН ДЕБ...

Россия, Украина, Қозоғистон, Москва, Санкт-Петербург раҳбарлари, шунингдек СССР ва РСФСР халқ депутатлари бугундан бошлаб ўзига хос совға оладилар. Москвадаги Ислом маданий маркази уларга Қуръони Каримнинг шеърий таржимасини тортиқ қиладилар. «Биз буни диний ташвиқот эмас, маърифат сифатида қабул қилишларини истар эдик».— деди журналистлар билан суҳбатда марказ вакили Абдулвоҳид Ниёзов ва қўшимча қилди: «Кўпгина раҳбарлар исломни яхши билмаганликлари учун ҳам муҳим сиёсий қарорлар қабул қилишда хатоларга йўл қўймоқдалар, зора энди ўзларини ўнглаб олсалар...»

Ахборот бўлими бўйича навбатчи.
Аброр ИМОМХЎЖАЕВ.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

КУЙСА ЯНА БИР ҲАФТА ЁРИТАДИ

Голландиянинг «Филипс» фирмаси «огоҳлантирувчиси» бўлган электр чироғи ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Унинг асосий 90 ваттли сими куйганидан кейин 20 ваттлиси ёнади. У яна бир ҳафта давомида ёниб тураверади, шу вақт ичида чироқни алмаштириш кераклигини огоҳлантириб туради.

СИРИ ТОПИЛДИ

Швециялик тиббиёт ходимлари ёш болаларнинг тунда пешоб қилиб қўйиш ҳоллари сабабларини аниқладилар. Уларда тунда пешоб ишлаб чиқаришни камайтириш вазифаси зиммасига юклатилган битта без секрециясининг етишмаслиги шунга олиб келаркан. Молекулаларининг таркиби жиҳатидан зарур бизга яқин бўлган дори ҳам синтез қилинди. Дори боланинг бурнига томизилади, холос, ҳеч қандай Кашпировскийнинг кераги ҳам бўлмай қолади.

15 КИЛОМЕТРЛИК КЎПРИК

● **МИСР билан Саудия Арабистони ўртасида кўприк қурилади. Қоҳирада чиқадиган «Ал-аҳрор» газетасининг хабарига қараганда, иккала мамлакат ҳукумати шу ҳақда қарор қабул қилди. Келгуси йилнинг январида лойиҳа-қидирув ишларини бошлаш мўлжалланмоқда.**

Тиран кўрфази орқали қуриладиган узунлиги 15 километрлик кўприк Синай ярим оролини Араб ярим ороли билан боғлайди. Йўлнинг бир қисми ороллар орқали, бир қисми эса тўғон орқали ўтади, саккиз километрлик қисми эса тагидан океан кемалари ўта оладиган даражада баланд қилиб қурилади.

Саудия Арабистони лойиҳани пул билан таъминлашни ўз зиммасига олди, лойиҳалаш 200—300 миллион долларга тушади. Миср эса инженерлик-техника таъминотини ва ишларни бажаришни зиммасига олди. Кўприкдан фойдаланиш ҳақи эвазига харажатлар беш йил ичида қопланиши кутилмоқда. Кўприк қурилса, Мисрдан Саудия ҳудудига ҳозирги 10 соат ўрнига 10 минутда ўтиш мумкин бўлади.

ТИЛЛАР КАМАЙМОҚДА

Тилшуносларнинг ҳисобларига қараганда, ҳозирги вақтда инсоният сўзлашаётган тилларнинг ярми бир асрдан кейин тамомила унутиб юборилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ шимолий америкалик ҳиндулар ва Совет Иттифоқининг кам сонли халқлари тиллари ва лаҳжасида фақат кексалар ва жуда нари борса ўрта авлодга мансуб кишилар сўзлашяпти. Бу тиллар болаларга ўргатилаётгани йўқ.

СПИДНИКИ ОШИБ КЕТДИ

1930 йилдан бошлаб грипп вируси ҳақида 30 мингдан ортиқ илмий ишлар эълон қилинди. Бироқ бу рекорд яқинда СПИД хасталигини келтириб чиқарувчи иммунодефицит вируси томонидан ошади. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу вирус ҳақида 26 мингта тадқиқот бор.

60 МИНГ ЗАРАРЛИ МОДДА

Ҳар бир америкалик фуқаро ўзининг бутун умри давомида озиқ-овқат ва атроф-муҳитни заҳарловчи 60 мингта кимёвий бирикмалар таъсирига берилади. Бу моддалар кўпчилигининг инсон саломатлигига зарари ҳамон ўрганилмаган.

ПАХТА ЕТИШТИРИШ ХЎЖАЛИКЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Жумҳуриятимиз Президенти фармонларига биноан етиштирилган умумий ҳосилнинг 5 фоизи ва режадан ортиқ йиғиб олинган пахтанинг 100 фоизи хўжаликлар ихтиёрида қоляпти.

Шуни инобатга олганда ишончимиз комилки, ҳар қайси хўжалик учун қандай қилиб хом ашёдан ип-газлама ишлаб чиқариш муаммоси юзага келди.

Хўжаликларнинг ишбилармон раҳбарлари жамоа ва шўро хўжаликларида (хом ашёдан чит, сурп ва ип ишлаб чиқариш учун кичик корхоналарни қуришга киришди.

Шу корхоналарда ишлаш учун ишчилар

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ

16-ҲУНАР—ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИТИЛАДИ

Сиз, ҳурматли хўжалик раҳбарлари билим юрти билан хўжалик ҳисобида битим тузган ҳолда, ишсиз юрган қизларни билим юртига ўқишга юбориб, 10 ойдан кейин юқори малакали ип йиғирувчиларга, калаваловчиларга, пиликловчиларга, тўқувчиларга ва уста ёрдамчиларига эга бўлиб, кичик корхоналарнинг унумли ишлашини таъминлайсиз.

Ўқиш давомида назарий дарслар билим юртида, амалий дарслар эса Тошкент шаҳар ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмасида юқори малакали устозлар ёрдамида олиб борилади.

Ўқувчилар билим юрти томонидан ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юрти манзилгоҳи: 700100, Тошкент шаҳри, Фрунзе ноҳияси, Абдулла Қодирий кўчаси, 34-уй.

Телефонларимиз: 55—44—85, 55—44—16, 55—44—96.

Транспорт воситалари: Жанубий темир йўл вокзалидан: 7, 24, 28-трамвайлар; 57, 38, 40-автобуслар; 2-троллейбус билан «Фрунзе савдо маркази» бекатигача борилади.

Шимолий темир йўл вокзалидан: 2, 80-автобуслар

Тайёрагоҳдан 14-троллейбус; 11, 7, 45-автобуслар;

СУРАТЛАР СЎЗЛАЙДИ.

● **ГРОЗНИЙ. Чечен Республикасининг биринчи Президенти Жахар Дудаевни қўллаб-қувватловчи митинглар бўлиб ўтди. Суратда; президент тарафдорларининг навбатдаги митинги.**

● **МОСКВА. Пойтахтдаги бир неча озиқ-овқат магазинлари янги нарх-навода савдо қилмоқда. Мана бу суратда кўриб турган колбаса маҳсулотларининг нархи сизни таажжубга солмаяптими?**

Ш. АЙВАЗОВ ва В. СОЗИНОВ суратлари. (Сакинформ—ТАСС).

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган йигитларни ва ўсмирларни

учиш аппаратларининг йиғувчи чилангарлари, механика-йиғув ишлари чилангари, металлга ишлов берувчи, токарлик мутахассисликлари бўйича ўқитиш учун

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 6 ой. Ўқувчиларга ойига 150 сўмдан стипендия берилади.

Яшаш жойига муҳтож бўлганлар ётоқхона билан таъминланади.

Билим юртини тамомлаганлар Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига йўлланма оладилар. Ўқишни аъло баҳолар билан битирганлар мамлакатимизнинг олий ўқув юртларида таҳсил оладилар.

Машғулотлар гуруҳларнинг тўлишига қараб 1992 йил 1 январдан бошланади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: директор номига ариза, аттестат, паспорт, 6 донадан 3х4 ва 4х5 см.ли сурат.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (6, 29-трамвайлар; 30, 110, 119, 151, 192-автобусларнинг «Билим юрти» бекати).

ТЕЛЕФОН: 96-58-20.

АРМУҒОН НАШРЛАР

Ўзбекистон Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ илм-гоҳи китоб фонди адабиётларга бой. Бу нодир нашрлар орасида қадимий ва кўҳна ҳинд диёрида чоп этилган илмий китоблар ҳам анчагина.

Мазкур фонд яна бир йирик тадқиқот билан бойиди. Ҳиндистон миллий фанлар академияси ташаббуси билан чиқарилган ушбу қимматли нашр «Ўрта асрда Ҳиндистон билан Ўрта Осиёнинг илмий ва технологик алоқалари» деб аталди.

Ўтмиш алоқаларига бағишланган ушбу йирик монография яқинда Деҳлидан Тошкентга совға тарзида тортиқ қилинди. Шуниси муҳимки, мазкур икки жилдли катта ҳажмдаги китобларни босмага тайёрлашда ўзбекистонлик археолог ва шарқшунос олимлар ҳам фаоллик кўрсатдилар. Шу ўринда Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоларидан Г. А. Пугаченкова билан М. Ҳайруллаевларнинг номлари нашр муқовасида қайд этилганлигини кўрсатиб ўтиш жоиздир. Ушбу қимматли нашрлардан айрим нусхалари академиянинг шарқшунослик олий илмгоҳига ҳам юборилди.

С. ОДИЛОВА.

ТЕАТР-СТУДИЯЛАР ҲАМКОРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН актёрлар уйи ҳузурида тузилган театр-студия ҳам кўпчиликка яхши танилиб қолди. Мазкур санъат кошонаси жамоаси яқин келгусида амалга ошириладиган қатор тадбирларни режалаштириб қўйди. Ана шу эзгу мақсадни рўёбга чиқариш мақсадида санъат аҳли қардош жумҳуриятлардаги театр студиялари билан яқин ҳамкорликда иш олиб боради.

Ўзбекистон актёрлар уйи ижодий бўлими ташаббуси билан жойларда ҳамкорлик шартномалари тузишга киришилди. Россия театр арбоблари уюшмасининг Хабаровск бўлими ҳам актёрлар уйи театр студияси билан яқин алоқа боғлаш мақсадида Тошкентдан бир гуруҳ санъаткорларни таклиф этди.

Ўзаро келишувга биноан жойларда гастроль сафарларини уюштириш кўзда тутилди.

А. АКБАРОВ.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт—325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти—325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354, эълонлар бўлими — 325727.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 6284. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.00. 44 минг нусха босилди.